

Sprawozdanie z realizacji w 2016 r.

Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018

DOMINO III

Jelenia Góra, 2017 rok

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III na lata 2014-2018” przyjęty został uchwałą Rady Miejskiej Jeleniej Góry Nr 444.XLVI.2013 z dnia 19 listopada 2013r.

Głównym celem „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III na lata 2014-2018” jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Osiągnięcie celu głównego możliwe jest dzięki realizacji jednostkowych celów strategicznych, którymi są:

1. Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.
2. Zwiększanie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.
3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.
4. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.
5. Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.
6. Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.
7. Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowaniu polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

Koordinatorem działań zdefiniowanych w „Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III na lata 2014-2018” jest Miasto Jelenia Góra. Założone przez Program działania są realizowane przez: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz, placówki służby zdrowia, pracodawców, placówki oświatowe, opiekuńczo-wychowawcze i zajmujące się kulturą, turystyką i sportem, jednostki i instytucje działające w sferze pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w Jeleniej Górze mieszkało 66153 osób powyżej 16 roku życia oraz 9718 dzieci do 16 roku życia. Trudno oszacować dokładną liczbę osób niepełnosprawnych mieszkających w naszym Mieście. Przybliżony obraz daje statystyka przekazana przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który w roku 2016 wydał w sumie 2091 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców Jeleniej Góry, w tym 1951 orzeczeń dla osób dorosłych i 140 orzeczeń dla dzieci, co stanowi odpowiednio: 2,95% i 1,44% mieszkańców Jeleniej Góry.

W ramach *Programu* realizowane były następujące cele:

Cel strategiczny nr 1: Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie

1.1. Cel operacyjny: Kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej

1.2. Cel operacyjny: Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych

1.3. Cel operacyjny: Uświadamianie osobom niepełnosprawnym przysługujących im praw i obowiązków

Lp	Działanie	Realizator
1.	<p>Promocja imprez kulturalnych i turystycznych, w tym adresowanych do osób niepełnosprawnych, przez stronę internetową Miasta Jelenia Góra – www.jeleniagora.pl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - XXIV Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, koncerty zespołów: FAIRY TALE SHOW, SILENT LIVE, LENIWIEC; „Świąteczko do Nieba” - pokaz sztucznych ogni (łącznie zebrano w Jeleniej Górze kwotę 155.000 zł) - charytatywne seanse filmowe: „Czego dusza zapragnie” i „Conan Barbarzyńca” (podczas seansów zbierane były datki na leczenie Romka Geftasewicza chorego na stwardnienie rozsiane) - Wielkie Uliczne Granie PomaGramy: koncert charytatywny na rzecz 5-letniego Maksymiliana Piwowarskiego z Piechowicach - II Cieplicki Maraton Ekologiczny „Wybieram zdrowie” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, w ramach którego mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych porad, konsultacji i badań lekarskich oraz wysłuchać prelekcji lekarzy w auli Politechniki Wrocławskiej - koncert charytatywny „Stabat Mater” - pomoc dla Romka Geftasewicza - IX Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazdka na Gwiazdkę” z udziałem Antka Smykiewicza i Pawła Orłowskiego (ok. 200 widzów)- udział dzieci niepełnosprawnych, podopiecznych Fundacji Wspierania Młodych Artystów i Inicjatyw Kulturalnych „Bliżej Gwiazd” - VI Ogólnopolski Koncert Charytatywny „Zaczarowane Świąta z Fundacją Tauron” - gwiazdą wieczoru była grupa Golec uOrkiestra a dochód ze sprzedaży cegiełek został przekazany dla Jeleniogórskiego Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa. <p>Organizacja oraz udział w szeregu imprez, konferencji, prelekcji i spotkań edukacyjnych na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych i seniorów.</p> <p>Publikacja na stronie internetowej Miasta Jelenia Góra, w zakładce „Sprawy społeczne - Dla Niepełnosprawnych” bieżących informacji dotyczących niepełnosprawności, danych teleadresowych instytucji zajmujących się problematyką niepełnosprawności, druków i wniosków niezbędnych do orzekania o stopniu niepełnosprawności.</p>	Urząd Miasta Jelenia Góra (Wydział Kultury i Turystyki, Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych)
2.	<p>Promocja imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne poprzez przyznanie dofinansowani ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, dla organizacji 24 imprez (na kwotę 49.760 zł)</p> <p>Konkurs na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych p.n. „Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej”. Przyznano dotacje dla 3 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (na kwotę 4.171 zł) - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów (na kwotę 9.291 zł) 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	<p>- Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych (na kwotę 11.055 zł)</p> <p>Konkurs na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych p.n. „ Integracja i przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży”. Przyznano dotacje dla 2 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Caritas Diecezji Legnickiej (na kwotę 10.125 zł) - Stowarzyszenie Pomoc w Integracji Uczniów Szkoły Podstawowej nr 8 (na kwotę 6.115 zł) <p>W ramach warsztatów przeprowadzonych w Świetlicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego 16, dzieci uczestniczyły w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęciach ruchowych i muzycznych, (w tym relaksacyjnych oraz związanych z poznawaniem różnych stylów muzycznych, twórców muzyki), - zajęciach kulinarnych, - zajęciach zintegrowanych o tematyce teatralnej (odgrywanie scenek teatralnych), - warsztatach bębniarskich (z użyciem bębnow afrykańskich oraz innych instrumentów perkusyjnych – gra na instrumentach oraz samodzielne tworzenie prostych instrumentów muzycznych), - warsztatach wikliniarskich (samodzielne wyplatanie z wikliny podstawek i „łapaczy snów”), - zajęciach plastycznych, tworząc prace plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych technik (m.in. rysunki, prace techniką Frottage, samodzielnie wykonane magnesy z modeliny na lodówkę), - spotkaniu z podróżniczką po Afryce, - warsztatach cyrkowych i kuglarskich z udziałem Klowna Rufiego, - balu na zakończenie wakacji połączonym z podsumowaniem warsztatów i uroczystym rozdaniem dyplomów uczestnictwa. - korzystaniu z Term Cieplickich, - wycieczce na Wzgórze Krzywoustego, - ognisku integracyjne połączone z pieczeniem kiełbasek, - wycieczce do Muzeum Karkonoskiego (zwiedzanie muzeum z przewodnikiem i udział w wybranej przez dzieci lekcji muzealnej), - wycieczce do Muzeum Militariów (zwiedzanie muzeum z przewodnikiem i udział w wybranej przez dzieci lekcji muzealnej), - wyjściu do pizzerii, - wyjściu do Restauracji Mc Donalds, - rajdzie na punkt widokowy „Grzybek” połączony z piknikiem w plenerze, - wycieczce do Muzeum Przyrodniczego w Cieplicach, - wycieczce na Wzgórze Kościuszki połączona z zabawami ruchowymi na placu zabaw i siłowni zewnętrznej, - wyjściu do kina GRAND na seans pt. „Mój przyjaciel smok”, - wycieczce do schroniska dla zwierząt (zwiedzanie schroniska, pogadanka z weterynarzem, zabawa ze szczeniętami). <p>Na 25 dzieci uczęszczających do świetlicy, siedmioro stanowi grupa dzieci z niepełnosprawnościami. Koszt warsztatów zamknął się kwotą 10.000 zł.</p> <p>Przy Dziale Rehabilitacji MOPS funkcjonuje Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę MOPS w Jeleniej Górze pod adresem http://www.mops.jelenia-gora.pl/ .</p>	
3.	<p>Wydawnictwo Biuletynu Integracyjnego „Niepełnosprawni TU i TERAZ” - 5 numerów w 2016r. (nakład 40000 egzemplarzy). W tym jeden wzbogacony o 16-stronicową wkładkę dotyczącą turystyki bezbarierowej.</p> <p>Wydawnictwo dostępne również w formie e-Biuletynu (średnio 500 wejść dziennie)</p> <p>Adresatami Biuletynu były w szczególności osoby niepełnosprawne, seniorzy, ich rodziny,</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych

	<p>opiekunowie, przyjaciele. Biuletyn wpływał na integrację społeczną poprzez przedstawienie rzeczywistego wizerunku osób niepełnosprawnych. Istotnym podkreślenia jest fakt, że większość dziennikarzy piszących na potrzeby Biuletynu wywodzi się ze środowisk osób niepełnosprawnych i grup z tym środowiskiem związanych.</p> <p>Uroczystości związane z obchodami 15-lecia Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych tzw. KSON-alia :</p> <ul style="list-style-type: none"> - drzwi otwarte „KSON-u” dla wszystkich zainteresowanych. Do dyspozycji odwiedzających pozostawali w tym czasie prawnicy, psychologzy, doradcy i wolontariusze KSON, a także liderzy organizacji pozarządowych, - akcje pod hasłem: „Ruch receptą na zdrowie” oraz „Młodzi duchem” - panel dyskusyjny pt. „Praca? Jestem na Tak!” <p>Projekt pn. „Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (4 edycja) polegający na zorganizowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Informacji w Jeleniej Górze oraz Regionalne Ośrodki Informacji w Bydgoszczy, Cieszynie, Gorzowie Wlkp., Łodzi - z następującymi formami wsparcia: poradnictwo - prawne, psychologiczne, wsparcie doradcy życiowego, obywatelskie oraz wsparcie informacyjno-doradcze w zakresie ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych oraz innych problemów. Porad udzielano osobiście, telefonicznie oraz mailowo - 10 722 godzin pracy doradców, 7335 porad udzielonych 4178 osobom <p>3 audycje "Karkonoskiej Telewizji Integracyjnej" - każda z trzech wyemitowanych audycji trwała średnio 50 min i składała się z bloków tematycznych: film o walorach turystycznych Jeleniej Góry i okolic z akcentami dostępności dla osób niepełnosprawnych, magazyn informacyjny, rozmowa dnia, wywiad z ..., przegląd prasy oraz program pt. „Niepełnosprawny, pełnosprawny w życiu”. Program był emitowany w TVDami oraz w TV Strimeo a ponadto na portalach społecznościowych i na kanale youtube oraz na podstronie www.kson.pl. a także udostępniono w 25 płytach DVD dystrybuowanych wśród organizacji pozarządowych i jednostek samorządowych terytorialnego - 590 000 odbiorców. Podobnie jak w poprzednich edycjach Karkonoską TV Integracyjną przygotowywały osoby niepełnosprawne przy merytorycznym wsparciu redakcji telewizyjnych TV Dami oraz TV Strimeo.</p> <p>„Integracyjne Spotkanie Opłatkowe” - w spotkaniu wzięło udział ok. 58 osób współpracujących z Sejmikiem oraz działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, którzy mieli okazję złożyć sobie życzenia i podzielić się opłatkiem. Uroczystość została poprzedzona zaprezentowaniem jasełek przez dzieci z zaprzyjaźnionego Przedszkola nr 14 w Jeleniej Górze oraz złożeniem życzeń zebranych przez ks. Krzysztofa Kowalczyka – kapelana środowiska osób niepełnosprawnych.</p>	
4.	<p>Policjanci Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze w ramach prowadzonych działań profilaktycznych w szkołach podstawowych , uczelniach wyższych, a także podczas różnych imprez, w których biorą udział, kształtują pozytywny wizerunek osoby niepełnosprawnej oraz kształtują właściwe postawy wobec takich osób. Ponadto w KMP w Jeleniej Górze w ramach aktywizacji zawodowej zatrudnione są osoby niepełnosprawne.</p>	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
5.	<p>Dni Otwartych Drzwi w Warsztatach Terapii Zajęciowych – zadanie pokazało jak w praktyce wygląda skuteczność form rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowanej przez warsztaty terapii zajęciowej, doprowadzającej ludzi niepełnosprawnych intelektualnie do pracy zarobkowej i godnego życia w otwartym środowisku społeczności lokalnej. Dzięki cyklicznej realizacji zadania, zwiększa się także praktyczna wiedza na temat ludzi dotkniętych niepełnosprawnością intelektualną, przekładająca się na kształtowanie ich prawidłowego wizerunku. Realizacja DOD pozwala łamać stereotypy o nieprzydatności ludzi napiętnowanych najmniej rozumianym rodzajem niepełnosprawności.</p>	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Jeleniej Górze
6.	<p>Grupa podopiecznych uczestniczyła w warsztatach wokalnno-bębniarskich i Gali Finałowej „Wyśpiewaj Uśmiech” zorganizowanym przez GOK w Piechowicach,</p> <p>Został wydany kalendarz ścienny na 2017 rok. Kalendarz zawiera podstawowe informacje o naszej organizacji i zilustrowany jest zdjęciem dzieci z zespołem Downa. Koszt pokryty ze środków własnych Stowarzyszenia.</p> <p>Dzieci z organizacji czynnie uczestniczyły w wydarzeniach kulturalnych i społecznych miasta m.in. w Festynie Integracyjnym organizowanym przez MOPS, w Koncercie Charytatywnym „Zaczarowane Święta z Fundacją TAURON”, którego to wydarzenia byliśmy współorganizatorami.</p> <p>Na przestrzeni całego roku przedstawiciele organizacji w wypowiedziach dla lokalnych mediów informowali o problematyce związanej z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych intelektualnie w społeczeństwie oraz przełamują stereotypy funkcjonujące w świadomości na temat wizerunku tych osób.</p>	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa

	W działaniach uczestniczyli wolontariusze (w 2016 r. 8 osób), co pomagało kształtować właściwe postawy społeczne poprzez popularyzację szczytnej idei wolontariatu.	
7.	<p>„Międzynarodowy Dzień Dziecka” - zabawa integracyjna, 30 paczek dla dzieci</p> <p>„Mikołaj 2016” – zabawa integracyjna</p> <p>„Międzynarodowy Dzień Białej Łaski” - święto osób niewidomych i słabowidzących</p> <p>„Dzień Seniora” – impreza rehabilitacyjno – integracyjna dla osób po 75 roku życia</p> <p>Wywiad Pani Prezes w tygodniku Nowiny Jeleniogórskiego – dotyczący problemów osób niepełnosprawnych</p> <p>Artykuły na stronie serwisu internetowego Jelonka</p> <p>Artykuły prasowe w gazecie Tu u Teraz</p> <p>Prelekcja Członków Koła w kinie HELIOS</p> <p>Organizacja pokazu specjalistycznego sprzętu komputerowego i rehabilitacyjnego pomocnego w codziennym życiu wraz z przedstawieniem możliwości dofinansowania - współpraca z firmą ALTIX</p> <p>Uczestnictwo w konferencjach pt. „Niepełnosprawny na rynku pracy” oraz „Bezpieczny senior”</p> <p>Udział w debacie pt. „Bezpieczny Widoczny”</p> <p>Spotkanie dla nowoprzyjętych Członków Koła</p>	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
8.	<p>Zorganizowano prelekcję protetyka słuchu w KSON 15.11.2016r. - brało udział 20 osób. Na stronie internetowej Stowarzyszenia Niesłyszących "LIRA" , na Portalu Społecznościowym Facebook publikowane są informacje o: działalności Stowarzyszenia , przyczynach utraty słuchu oraz materiały z prelekcji protetyka słuchu zorganizowanej w KSON dnia 15.11.2016r.</p> <p>Członkowie Stowarzyszenia uczestniczyli w ogólnopolskiej debacie osób niepełnosprawnych słuchowo, w tym troje we Wrocławiu dnia 21.09.2016r., organizowanej przez Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych - Sejmik Wojewódzki, dwoje w Poznaniu dnia 29.09.2016r. organizowanej przez Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. Uczestnicy po wypełnieniu ankiet i odpowiedzi na pytania zakwalifikowali się jako doradcy programowi na debaty środowiskowe dla osób głuchych i niesłyszących w ramach projektu "Wdrażanie Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych-wspólna sprawa." Na tych debatach poruszano problemy dotyczące nauki, zatrudnienia, ochrony zdrowia, wypoczynku itp. osób niesłyszących. Koszty wyżywienia, noclegu, dojazdu pokrywali organizatorzy. Stowarzyszenie pokryło koszty druku dokumentów, opłaty pocztowe ze składek członkowskich.</p> <p>Udzielanie informacji podczas dyżurów w siedzibie Zarządu Stowarzyszenia (ok. 100 godzin/rok) m.in. jak dostać dofinansowanie do zakupu aparatu słuchowego.</p>	Stowarzyszenie Niesłyszących LIRA
9.	<p>Stowarzyszenie opublikowało w Biuletynie KSON-u „Niepełnosprawni Tu i Teraz” sześć artykułów: „Dzień Białej Łaski na Bobrze”, „Przyjazna komunikacja miejska”, „Żeby tych barier w mieście było jak najmniej”, „Bezpieczeństwo na pierwszym miejscu”.</p> <p>Organizacja 10 spotkań integracyjnych a także wielu indywidualnych rozmów i konsultacji dotyczących praw i obowiązków osób niepełnosprawnych.</p>	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku
10.	<p>Zorganizowano wyjazd 49 osób niepełnosprawnych, do Teatru Arka we Wrocławiu na spektakl pt. Mały Książę, w reżyserii Renaty Jasińskiej, w wykonaniu m.in. niepełnosprawnych aktorów – w ramach obchodów Dnia Inwalidy.</p> <p>Przygotowano występ Teatryku Żdźbło w monodramie pn. Kobieta w życiu – w spotkaniu zorganizowanym w siedzibie Polskiego Związku Niewidomych Koła w Jeleniej Górze uczestniczyło ok. 30 osób.</p> <p>Stowarzyszenie uczestniczyło w 14 Wystawie Produktów Regionalnych “Wyprodukowano pod Śnieżką”, zorganizowanej przez KARR S.A. w Jeleniej Górze, w Środowiskowej Debacie Doradczo-Programowej DOT. PROJEKTU “ Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, w VI Festynie Integracyjnym pod hasłem “Walka z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”, w Dolnośląskich Targach Organizacji Pozarządowych w Krzyżowej.</p>	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „ Pomocna Dłoń”
11.	<p>Prelekcje i pogadanki organizowane na terenie Domu dotyczące , praw i obowiązków osób niepełnosprawnych i starszych, prelekcje dotyczące zdrowego stylu życia u osób niepełnosprawnych</p> <p>Prelekcja Straży Miejskiej i Policji na temat bezpieczeństwa i zagrożeń w życiu Seniorów</p> <p>Prelekcje i prezentacje specjalistów z dziedziny fizjoterapii, medycyny i psychologii nt. funkcjonowania i życia osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>Udział w debacie organizowanej przez Książnicę Karkonoską dotyczącą bezpieczeństwa Seniorów</p>	DPS Pogodna Jesień
12.	Klub zorganizował, dla kobiet po radio- i chemioterapii, mastektomii, spotkania z wizażystami,	Karkonoski Klub

	<p>pokaz najnowszych wzorów peruk, strojów kąpielowych, bielizny – 20 uczestniczek,</p> <p>Zorganizowano spotkanie integracyjne – Spotkanie Noworoczne - 40 osób, Spotkanie Opatkowe 25 osób</p> <p>Udział 28 kobiet w XIX Pielgrzymce do Częstochowy na Jasną Górę</p> <p>Zorganizowano czwartkowe spotkania, podczas których omawiane były bieżące sprawy Klubu, udzielano informacji, porad, min. z zakresu ulg i odpisów podatkowych dla osób niepełnosprawnych – 35 spotkań</p>	Amazonek
13.	<p>Warsztaty psychoedukacyjne uświadamiające osobom niepełnosprawnym ich prawa i obowiązki (42 uczestników).</p> <p>Konsultacje (indywidualne i grupowe) z psychologiem i socjoterapeutą mające na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych (42 uczestników).</p> <p>Realizacja rehabilitacji zawodowej poprzez zatrudnienie w 2016r. sześciu osób niepełnosprawnych.</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
14.	<p>Zadanie pod nazwą „Walka z dyskryminacją i wykluczeniem społecznym” integracja i przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży – VI edycja Festynu współorganizowanego przez MOPS.</p> <p>Prezentacja spektakli z repertuaru dla dzieci oraz cała oferta repertuarowa Teatru. Współpraca w tym zakresie z: Polskim Związkiem Niewidomych, Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, Jeleniogórskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, Polskim Związkiem Głuchych w Jeleniej Górze tłumaczami języka migowego oraz współpraca z wieloma organizacjami działającymi na rzecz niepełnosprawnych (Dom Pomocy Społecznej w Szarocinie, Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG, Towarzystwo Walki z Kalectwem, PPP, NZOZ Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety w Miłkowie, KSON, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze, Zespół Szkół Specjalnych w Domu Pomocy Społecznej „JUNIOR” w Miłkowie, podopieczni MOPS-u, PZER i Inwalidów, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, szkoły podstawowe i przedszkola w tym Szkoła Podstawowa Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczego, Gimnazjum i Szkoła Zawodowa przy ulicy Kruszwickiej, Placówka przy ul. Grottgera, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wojcieszowie, Miejskie Integracyjne Przedszkole Nr 14 w Jeleniej Górze, Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Łomnicy, PCK DOO Delegatura w Jeleniej Górze, Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa z Jeleniej Góry). Współpraca również ze specjalistycznymi placówkami i szkołami na terenie polski – podczas wyjazdowych regularnych prezentacji spektakli ze stałego repertuaru teatru.</p>	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
15.	<p>Obecnie w KPSW kształci się 28 studentów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (od stopnia lekkiego po znaczny), w tym 3 na studiach niestacjonarnych. Osoby te, w pełni uczestniczą w procesie dydaktycznym oraz życiu akademickim. W przypadku jakichkolwiek problemów mogą liczyć na pomoc Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych.</p>	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
16.	<p>Spotkanie z autorkami programu profilaktycznego: „Tworzymy Społeczeństwo Otwarte Dla Każdego” – prelekcje i zajęcia warsztatowe propagujące ideę tworzenia społeczeństwa otwartego dla wszystkich:</p> <p>L. Jamer, M. Bobik, T. Zasada z Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Starościu Jeleniogórskim.</p> <p>Akcja wspierająca zbieranie nakrętek dla chorego Wiktora, aktywny udział wszystkich klas.</p> <p>W ramach akcji edukacyjnej „Niepełnosprawni – Pełnosprawni” corocznie organizowane są przez uczniów gimnazjum i liceum w ZSO Nr 1 „Bale integracyjne” dla dzieci ze Szkoły Specjalnej.</p>	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
17.	<p>Realizacja tematu „Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie” w trakcie godzin wychowawczych w ZSO nr 2 w Jeleniej Górze.</p>	ZSO nr 2 w Jeleniej Górze
18.	<p>Działania podejmowane przez ZSiPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontynuowanie współpracy w formie porozumienia z bibliotekami i instytucjami kultury działającymi w naszym mieście : Biblioteką Pedagogiczną, Książnicą Karkonoską (wypożyczalnią młodzieżową, książki mówionej, filią nr 4 w Cieplicach działania realizujące założenia narodowego program rozwój czytelnictwa i wiedzy o regionie). - Udział w wycieczce szkolnej do Mrzeżyna klas II b gim., I a PDP, III a PDP. - W szkole w ramach programu „Szkoła pełna wartości” działa aktywna grupa młodzieży po hasłem „Mam talent do pomagania”. 	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych

	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca ze Stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń” – wyjazd do Wrocławia na spektakl „ Mały Książę” w wykonaniu Teatru Arka. - Współpraca z Kinem „Lot” w ramach projektu (cykl filmów). - Udział w IX Konkursie Pięknego Czytania I Inscenizacji Bajek w SOSW w Wojcieszycach. - Aktualizacja szkolnej strony internetowej. Umieszczanie zdjęć i artykułów z życia szkoły. Tworzenie folderu reklamującego szkołę. - Udział w Konkursie Ekologicznym dofinansowanym przez Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska. - Udział w „Przeglądzie Piosenki Nieprzetartego Szlaku” oraz Zespołów Artystycznych Placówek Specjalnych w Lubaniu – spektakl „ Gadał dziad do obrazu”. - Współpraca z Zespołem Szkół Rzemiosł Artystycznych – Liceum plastycznym w Jeleniej Górze w ramach cyklu zajęć otwartych oraz organizacji plastycznego pleneru integracyjnego. - Współpraca z BWA Jelenia Góra w ramach warsztatów plastycznych pt: ”Mobile” oraz zajęć edukacyjnych pt; „Sztuczki sztuki” –czyli o tym jak artystom udaje się wyprowadzić nas w pole. Prezentacja wystawy malarstwa Andrzeja Dudzińskiego, Marka Ostoi – Ostaszewskiego i innych artystów prezentujących swoją twórczość w Biurze Wystaw Artystach. - Współpraca z WTZ w Kowarach w ramach zajęć otwartych oraz prezentacji placówki pod kątem absolwentów naszej placówki. - Współpraca z SOSW w Legnicy – wspólny wyjazd do hotelu „Gołębiowski”. - Udział w konkursie na „ Na najlepszych uczniów w zawodzie ” (kucharz,I miejsce – etap regionalny). - Udział w akcji fundacji „Arka”- „Góra Grosza”. - Współpraca z Karkonoskim Parkiem Narodowym w Szklarskiej Porębie. - Współpraca z Muzeum Przyrodniczym w Cieplicach. - Współpraca z Urzędem Miasta w Jeleniej Górze Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska. - Współpraca z TPD przy SOSW w Jeleniej Górze. - Współpraca z Karkonoskim Centrum Ekologii i Edukacji w Szklarskiej Porębie. - Akcja „ Listy do Ziemi” – Fundacja „ Arka” z Bielska Białej. - Współpraca z fundacją „ Arka” z Bielska Białej – „Tydzień Dobrych Uczynków ”. - Współpraca z Filharmonią Dolnośląską w Jeleniej Górze. - Współpraca z Komendą Wojewódzką Policji, Strażą Miejską, Strażą Pożarną w Jeleniej Górze. - Współpraca z fundacją „ Arka” z Bielska Białej – „ Tydzień Dobrych Uczynków”. - Współpraca z Sądem Rodzinnym, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. - Zajęcia w Raszowie „ Dom pachnący chlebem”. - Współpraca ze Schroniskiem dla Małych Zwierząt w Jeleniej Górze. - Współpraca z Urzędem Pracy – współpraca z Centrum aktywizacji Zawodowej. - Współpraca z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze. - Współpraca z Fundacją „ Być Bardziej” – udział w programie „ Dzwonek na obiad”. - Współpraca z Polską Akcją Humanitarną – udział w akcji „ Akcja Edukacja”. - Promowanie działań instytucji, firm, osób prywatnych, które w istotny sposób wpływają na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście (PFRON, KSON, TPD, etc.). - Organizowanie wsparcia, porad i pomocy dla rodziców naszych podopiecznych, którzy często sami są niepełnosprawni intelektualnie. - Rozmowy z rodzicami, którzy borykają się z problemem akceptacji niepełnosprawności dziecka. - Informowanie rodziców o instytucjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych. - Pomoc w nawiązywaniu kontaktów z odpowiednimi organizacjami pozarządowymi, placówkami specjalistycznymi itp. - Pomoc w wypełnianiu dokumentów, wniosków potrzebnych do uzyskania należnych świadczeń (MOPS, PFRON etc.) 	
19.	Prowadzono zajęcia edukacyjne w zakresie zagadnień niepełnosprawności w ramach lekcji	Zespół Szkół

	<p>wychowawczych (tematy: rozwój empatii i tolerancji, różne oblicza niepełnosprawności, szanse i ograniczenia dla pełno i niepełnosprawnych, informacje o możliwych formach wsparcia.</p> <p>Prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych.</p> <p>Opracowano gazetki szkolne na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>Prowadzono porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców – pedagog, konsultant z ramienia poradni psychologiczno-pedagogicznej, pielęgniarka.</p>	Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
20.	<p>Rozmowy z uczniami na temat funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w szkole, prowadzone przez pielęgniarkę, pedagoga szkolnego, wychowawców.</p> <p>Pogadanki na lekcjach wychowawczych dotyczące niepełnosprawności, dysfunkcji psychicznych, fizycznych.</p> <p>Przeprowadzenie zajęć warsztatowych w ramach lekcji wychowawczych oraz konsultacji przez pedagoga szkolnego na następujące tematy: "Życie z niepełnosprawnością", „Akceptacja siebie jako osoby niepełnosprawnej – cele życiowe a wartości”, „ Obraz własnego ja”, „Pozytywne cechy osobowości”. Szczególną uwagę poświęcono na uświadomienie młodzieży kwestii niepełnosprawności.</p> <p>Zorganizowanie zajęć wychowawczych na temat praw człowieka i praw dziecka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na osoby niepełnosprawne, osoby z orzeczeniami i opiniami lekarskimi.</p> <p>Prowadzenie lekcji wychowawczych na temat niepełnosprawności fizycznej i psychicznej, edukacji zdrowotnej, kształtowanie odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka.</p> <p>Szkolenia młodzieży z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, uświadomienie na problem epilepsji, szkolenia z ratownictwa przedmedycznego.</p>	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
21.	<p>Zajęcia edukacyjne (realizacja zadań z Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki Szkoły w zakresie zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych).</p> <p>Indywidualne spotkania i rozmowy nauczycieli oraz pedagoga szkolnego z uczniami na temat tolerancji wobec osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizacja programu „Niepełnosprawni są wśród nas” – współpraca z placówką kształcąca dzieci niepełnosprawne.</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami i ich rodzicami na temat przysługujących im praw i obowiązków (uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności).</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
22.	<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez organizację nauczania indywidualnego.</p> <p>Udział uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności w życiu kulturalnym i społecznym szkoły.</p> <p>Dostosowanie warunków egzaminu maturalnego dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zajęcia wychowawcze o tematyce dotyczącej osób niepełnosprawnych.</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu kształtowanie postaw tolerancji i empatii w stosunku do osób niepełnosprawnych.</p> <p>Współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych i Niedowidzących – uczniowie brali udział w organizacji i obsłudze mikołajkowej zabawy integracyjnej dla dzieci ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.</p> <p>Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym kształcącymi dzieci niepełnosprawne – transport dzieci szkolnym busem do wyznaczonych szkół i do domów po zakończonych zajęciach.</p> <p>Współpraca ze Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta (w holu szkoły i bibliotece szkolnej „ Druga strona ulicy” czyli bezdomność w obiektywie uczennic fototechnika.</p> <p>Udział młodzieży w spotkaniu z przedstawicielem Schroniska dla mężczyzn bezdomnych - aktorem teatru " Na progu" i wysłuchanie monodramu pt " Upadek". Współpraca ze służbami mundurowymi w akcji mikołajkowej – zbiórka pieniędzy dla dzieci z najuboższych rodzin.</p>	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
23.	<p>Zajęcia edukacyjne w ramach godzin wychowawczych z zakresu programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowanie o prawach osób niepełnosprawnych, - rozwijanie empatii, - uczenie savoir-vivru. 	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
24.	<p>Zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, prowadzone w ramach lekcji wychowawczych przez wychowawców. Realizacja tematu zajęć:</p>	Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki

	<ul style="list-style-type: none"> - nauka tolerancji i empatii- uwrażliwienie na los drugiego człowieka w tym osób niepełnosprawnych (zajęcia dla uczniów klas I, II i III gimnazjum) - zajęcia integrujące środowisko klasowe - budowanie pozytywnych relacji społecznych (zajęcia dla uczniów klas I, II i III gimnazjum) 	w Jeleniej Górze
	Prelekcja dla uczniów klas I, II i III gimnazjum na temat wartości pomagania ludziom słabszym, chorym i pokrzywdzonym przez los. Zajęcia podkreślały ważkość Wolontariatu w życiu ludzi. Celem zajęć było wykształcenie postaw prospołecznych oraz empatii wobec innych ludzi.	
	Warsztaty dotyczące Wolontariatu, w dniach 26-28.11.2016 r. zorganizowane przez Fundację „Nadzieja” w Jeleniej Górze, na którą pojechali uczniowie naszej szkoły wraz z p. Moniką Petelską nauczycielką religii.	
	Uczniowie klas I, II i III pod opieką nauczycieli wychowania fizycznego w dniu 15.12.2016r. zorganizowali na terenie naszej szkoły Turniej Mikołajkowo-Integracyjny dla uczniów z niepełnosprawnościami ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jeleniej Górze. Przeprowadzili szereg konkursów i zabaw mikołajkowych. Uczniowie naszego gimnazjum troskliwie opiekowali się rówieśnikami i spędzili z nimi miło czas. Podarowali im również wcześniej zabrane specjalnie dla nich słodycze.	
	Z okazji Dnia Niepełnosprawnych uczniowie szkolnego koła TPD wykonali gazetkę szkolną oraz odwiedzili młodzież niepełnoprawną intelektualnie w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych. Wraz z nimi, przy jednym stole tworzyli ozdoby i kartki świąteczne, rozmawiali i śpiewali kolędy. Następnie obdarowali siebie nawzajem upominkami. Wykonane ozdoby świąteczne zostały następnie przez uczniów zaniezione i ofiarowane pensjonariuszom domu Pogodna Jesień. Organizatorką tej akcji była p.A.Kuryś.	
	W każdy czwartek w naszej szkole odbywają się Warsztaty psychoedukacyjne, rozwijające osobowość nastolatka. Uczniowie zdobywają kompetencje społeczne w zakresie asertywności, tolerancji i empatii.	
	Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych.	
	Rozmowy indywidualne z uczniami niepełnosprawnymi w celu wzmocnienia ich samooceny i wiary we własne możliwości.	
	Uczniowie naszego gimnazjum bardzo licznie zaangażowali się w działania prospołeczne pt.: „Marzycielska poczta”. Organizatorki tej akcji pani Monika Petelska, pani Agnieszka Dobrzańska i pani Monika Wojtyra zebrały ponad 100 kartek i listów, a także zrobione prezenty na zajęciach technicznych u Agnieszki Dobrzańskiej-Lis. Wszystkie te rzeczy zostały wysłane do dwóch chorych dziewczynek: do Katarzyny Krupy (przepuklina oponowo-rdzeniowa, pęcherz neurogeny, wodogłowie, niedowład kończyn dolnych, zwłknięcie stawu biodrowego, stopy szpotawe) i do Zosi Makulec (białaczka).	
25.	W naszej szkole uczą się, obok uczniów pełnosprawnych, uczniowie niepełnosprawni. W szczególności pracujemy z uczniami niesłyszącymi lub słabosłyszącymi, niedowidzącymi, niepełnosprawnymi ruchowo, przewlekłe chorymi (z mózgowym porażeniem dziecięcym, schorzeniami onkologicznymi, neurologicznymi, schorzeniami o podłożu psychicznym). Podopieczni Gimnazjum nr 4 uczą się pozytywnych postaw wobec szeroko rozumianej „inności”. Pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych kształtowany jest podczas zajęć warsztatowych pt. „Niepełnosprawni- Pełnosprawni to MY” prowadzonymi co roku w klasach I, z Panią Lucyną Kornobys. Wpajamy też pozytywne zachowania społeczne: społeczną akceptację i szacunek dla osób niepełnosprawnych, przeciwdziałamy izolacji, wdrażamy uczniów do naturalnego i życzliwego kontaktu z kolegami/koleżankami niepełnosprawnymi i integrujemy osoby niepełnosprawne.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
26.	Prowadzenie zajęć tematycznych w czasie godzin wychowawczych. Prowadzenie pogadanek/ warsztatów z uczniami. Przydzielanie zadań, ról na miarę możliwości dzieci, w których osiągną sukces. Wzmacnianie pozytywne- nagradzanie i wyróżnianie podczas apeli szkolnych. Objęcie dodatkową, szczególną opieką przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga szkolnego.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
27.	Cykl pogadanek, projekcji filmowych, zajęć plastycznych. Tematyka niepełnosprawności poruszana była na lekcjach wychowawczych. Nasze dzieci nie unikają kontaktu z niepełnosprawnymi (wiedzą jak reagować, jak zachowywać się, a także jak pomagać w różnych sytuacjach). Grupka wolontariuszy z klas III i VI nadal prężnie działa na rzecz osób niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze

	<p>Inne działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popularyzacja osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych (Igrzyska Olimpijskie 2016), - prezentacja programów edukacyjnych o tematyce niepełnosprawności, - projekcja filmów z udziałem artystów, sportowców niepełnosprawnych, - spotkania w szkole z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia, - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji) - poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy); - rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych; - kontynuowanie współpracy z instytucjami PFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier architektonicznych, - organizowanie spotkań, konkursów z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły przedszkolaków z przedszkola integracyjnego przy ul. Junaków w Jeleniej Górze), - konkursy plastyczne dla uczniów klas młodszych, - konkursy literackie dla uczniów klas starszych, - prezentacja prac konkursowych podczas lekcji i wywieszenie prac plastycznych na tablicach w szkole. 	
28.	<p>Zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób z niepełnosprawnościami w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy)</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób z niepełnosprawnościami;</p> <p>Podjęcie współpracy z placówkami specjalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami - porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców;</p> <p>Korzystanie z materiałów Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych "Świąteczko" tzn. "Bajki bez barier".</p>	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
29.	<p>Zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych.</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych.</p> <p>Podjęcie współpracy z placówką kształcąca dzieci niepełnosprawne.</p>	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
30.	<p>Przeprowadzono: cykl pogadanek, zajęć plastycznych, kampanii informacyjno-promocyjnej, spotkania w szkole z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia, konkursy plastyczne dla uczniów klas młodszych, konkursy literackie dla uczniów klas starszych, prezentacja prac konkursowych podczas lekcji i wywieszenie prac plastycznych na tablicach w szkole. Szkoła współpracuje z instytucjami PFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskania porady i konsultacji. popularyzowano osiągnięcia i sukcesy osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia np.:Turniej sportowy.</p>	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
31.	<p>Działania podejmowane przez SP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy); - Rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych; - pracowanie gazetki szkolnej na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi. - podjęcie współpracy z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych; - porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców; - pomoc koleżeńska dzieciom niepełnosprawnym – wolontariat - samorządność 	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze

	uczniowska;	
32.	<p>Prowadzenie zajęć i działań mających na celu uwrażliwienie na drugiego człowieka, nie tylko niepełnosprawnego (spotkania z panią Lucyną Kornobys - klasy 4,5 i 6).</p> <p>Spotkania z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia.</p> <p>Nawiązanie kontaktu z instytucjami PFRON, MOPS w Jeleniej Górze, w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier architektonicznych. Organizowanie spotkań z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły przedszkolaków z przedszkola integracyjnego na jaśółka),</p> <p>Rozmowy indywidualne z rodzicami i uczniami niepełnosprawnymi - przekazywanie bieżących informacji dotyczących form pomocy.</p>	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
33.	Czytanie opowiadań terapeutycznych serii "Bajki bez barier", pogadanki dla uczniów na temat integracji osób pełnosprawnych oraz niepełnosprawnych	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
34.	<p>Rozmowa i konsultacje z rodzicami jako osobami niepełnosprawnymi o ich prawach i obowiązkach wobec dziecka jak i o problemach wychowawczo - opiekuńczych rodzin.</p> <p>Rozmowa z rodzicami i pracownikami na temat niepełnosprawności dzieci jak i ich możliwości funkcjonowania w grupach integracyjnych.</p> <p>Zaangażowanie pracowników jak i rodziców we wspólne decydowanie i działanie na rzecz przedszkola jako placówkę integrującą różne środowiska społeczne.</p>	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
35.	<p>Przyjmowanie do przedszkola dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.</p> <p>Prowadzenie zajęć edukacyjnych uświadamiających dzieciom jak należy zachowywać się w stosunku do osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zapraszanie do przedszkola osób niepełnosprawnych np. sportowców.</p> <p>Współpraca ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych " Świąstółko", czytanie dzieciom książek z serii "bajki bez barier".</p> <p>Na zebraniach z rodzicami przybliżanie tematyki dotyczącej postaw wobec dzieci niepełnosprawnych w grupie.</p>	Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze
36.	<p>Na terenie przedszkola odbyły się zajęcia na temat :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Światowego Dnia Pierwszej Pomocy z zaakcentowaniem udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym, - Światowy Dzień Praw Dziecka, w którym zostały przedstawione prawa dziecka oraz przeprowadzono pogadanki na temat akceptacji osób niepełnosprawnych w środowisku. <p>Na terenie przedszkola wydzielona jest tablica informacyjna, na której umieszczane są gazetki mające na celu podniesienie świadomości istnienia problemu akceptowania i tolerancji osób niepełnosprawnych (Niepełnosprawni są wśród nas- Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, Czym jest autyzm- Europejski Tydzień Autyzmu itp.).</p>	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
37.	<p>Tworzenie bajek terapeutycznych (grupy dzieci 5-6 letnich).</p> <p>Rozmowy z dziećmi, rodzicami i nauczycielami na temat akceptacji i wspierania osób niepełnosprawnych, podczas konsultacji indywidualnych i spotkań grupowych.</p> <p>Realizacja programu „Pierwszej pomocy” z zaakcentowaniem udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym.</p> <p>Organizacja Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka, w którym oprócz przedstawienia praw dziecka przeprowadzono pogadanki na temat tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizacja programu „Bezpieczne Przedszkole” i „Uczę się bezpiecznie żyć”, podczas których przeprowadzono zajęcia i konserwatorium na temat „Szanuj swoją koleżankę i swego kolegę”.</p> <p>Realizacja programu Zippiego w grupach dzieci 5-6 letnich – program promujący m.in. akceptację osób niepełnosprawnych.</p>	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
38.	<p>Stworzenie wraz z dziećmi „Kodeksu zachowania” - według którego wszystkie osoby, niezależnie od sprawności, form komunikowania się, wyglądu, mają podobne odczucia, emocje oraz potrzeby.</p> <p>Prowadzenie z dziećmi cykli zajęć tematycznych mających na celu życzliwe i taktowne zachowanie się wobec odmienności innych, podchodzenie do osób niepełnosprawnych z tolerancją i akceptacją, pokonanie uprzedzeń wynikających z niepełnosprawności lub choroby.</p> <p>Słuchanie utworów literackich, w których bohaterami są osoby niepełnosprawne lub chore – kształtowanie wolnego od stereotypu wizerunku osoby niepełnosprawnej.</p> <p>Oglądanie fragmentów paraolimpiady, festiwalu Zaczarowanej Piosenki im. Marka Grechuty – pokazanie dzieciom aktywności osób niepełnosprawnych.</p> <p>Kontynuacja współpracy z przedszkolem specjalnym i integracyjnym – wizyty dzieci w naszym przedszkolu, wspólne zabawy i zajęcia.</p>	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
39.	Wykorzystanie w procesie edukacyjnym książeczek z serii "Bajki bez barier", „Epilepsja”,	Miejskie Przedszkole

	„Niedosłuch”, „Niepełnosprawność ruchowa”, „Zespół Downa”, „zaburzenia mowy”, „ Dziecko niewidome”, „ Choroba przewlekła”, „ADHD” z fundacji „Świąteczko”- Szklarska Poręba 2015	nr 27 w Jeleniej Górze
40.	Wspólne uczestnictwo wychowanków bursy i osób niepełnosprawnych w "Dniu sportu" organizowanym przez naszą placówkę oraz przez integrację naszych wychowanków i dzieci z Internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego przy ul. Kruszwickiej w Jeleniej Górze w ramach zorganizowanych przez naszą placówkę cyklicznych spotkań wychowanków, na których czytają podopiecznym książki.	Bursa Nr 1 w Jeleniej Górze
41.	Organizacja etapu powiatowego XVIII edycji Konkursu Plastycznego Dzieci i Młodzieży pod hasłem: „ W trosce o nasze bezpieczeństwo”.	Młodzieżowy Dom Kultury

Cel strategiczny nr 2: Zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym

2.1. *Cel operacyjny: Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych*

2.2. *Cel operacyjny: Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych*

2.3. *Cel operacyjny: Zapewnienie potrzeb socjalno-bytowych niesamodzielnym osobom niepełnosprawnym*

Lp	Działanie	Realizator
1.	Naprawa schodów (wraz z przystosowaniem ich dla osób niepełnosprawnych) znajdujących się w ciągu pieszym będącym łącznikiem ulic O. Kolberga i M. Ogińskiego w Jeleniej Górze – wykonanie pochylni ułatwiającej przemieszczanie się osób niepełnosprawnych na wózkach Zamontowanie huśtawki dla dzieci na wózkach inwalidzkich (tzw. huśtawka integracyjna) na placu zabaw przy ul. K.Trzczińskiego w Jeleniej Górze	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Jelenie Góra
2.	Dwie rodziny z osobami niepełnosprawnymi otrzymały decyzją Prezydenta Miasta wskazanie do remontu na koszt własny i we własnym zakresie na lokal mieszkalny oraz jedna rodzina otrzymała mieszkanie wyremontowane przez Miasto. Ponadto 7 osobom niepełnosprawnym wskazano lokale mieszkalne lub lokale socjalne w ramach realizacji wykazu osób, z którymi umowy najmu lokali mieszkalnych i lokali socjalnych powinny być zawierane w pierwszej kolejności na 2016r.	Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta Jelenia Góra
3.	Przyznanie dofinansowania ze środków PFRON, będących w dyspozycji MOPS, do likwidacji barier architektonicznych (dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie dostosowania łazienek, likwidacja progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych); barier technicznych (centralne ogrzewanie bezobsługowe, siedziska, uchwyty funkcjonalne, podnośnik wannowy, maszyna brajlowska, krzesło toaletowe) - na łączną kwotę 120.699 zł (49 zrealizowanych umów)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
4.	Zakup dwóch autobusów niskopodłogowych, dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, spełniających wysoką normę emisji spalin EEV (w tym jeden o napędzie hybrydowym). Zakupione autobusy posiadają system informacji pasażerskiej, tj. urządzenia głośnomówiące, elektroniczne tablice informacyjne, boczne tablice z numerem linii oraz trap dla wózków i funkcję przykłąku. Zakup dwóch tablic systemu informacji pasażerskiej – umożliwiających przekazywanie informacji pasażerom o rzeczywistym czasie przyjazdu autobusów komunikacji miejskiej. Wprowadzenie nowego rozwiązania, polegającego na umieszczeniu przycisku, na słupie z tablicą o przyjazdach autobusów, na wysokości wzroku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przycisk uruchamia funkcję głośnomówiącą.	Miejski Zakład Komunikacyjny sp. z o.o.
5.	Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Jeleniej Górze oraz policjanci Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze, w ramach programu DOMINO III, nakładają mandaty karne na osoby nieuprawnione, które parkują swoje pojazdy w miejscach wyznaczonych tylko i wyłącznie dla osób niepełnosprawnych i lekceważą w ten sposób przepisy. Równocześnie jeleniogórscy policjanci prowadzą kampanię medialną, w której „piętnują” takie zachowania kierowców i jednocześnie informują o karach, które poniosą, jeżeli nie będą respektować przepisów obowiązujących w tym zakresie.	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
6.	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnica Karkonoska w 2016r. zrealizowało: - zakup audiobooków do Wypożyczalni Książki Mówionej, z której korzystają osoby	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej

	<p>niewidome i słabowidzące - 275 nowych tytułów</p> <ul style="list-style-type: none"> - prenumerata czasopism o tematyce związanej z niepełnosprawnością, m.in.: „Postępy Rehabilitacji”, „Niepełnosprawność i Rehabilitacja”, „Niepełnosprawni Tu i Teraz”, „Cross” - udostępnione w siedzibie Książnicy wszystkim zainteresowanym - bezpłatny Internet dla zarejestrowanych czytelników Książnicy Karkonoskiej - 31 stanowisk komputerowych - dostęp do Jeleniogórskiej Biblioteki Cyfrowej on-line (m.in.: artykuły z tygodnika Nowiny Jeleniogórskie) - dostęp do największej w Polsce bazy Academica, zawierającej pełnotekstowe publikacje naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy 	Książnica Karkonoska
7.	Organizacja cyklu spotkań z elementami biblioterapii w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej zrzeszającego m.in. osoby starsze i niepełnosprawne – 11 spotkań	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnica Karkonoska
8.	Współpraca w zakresie bezpłatnego wynajmu pomieszczeń i sprzętu JCK na organizację spotkań, uroczystości, prelekcji dla: Towarzystwa Chorych na Stwardnienie Rozsiane, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Jeleniogórskiego Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa, Karkonoskiego Klubu Amazonek. Projekcje filmowe dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jeleniej Górze. Realizacja imprez plenerowych, w których mogły brać udział osoby niepełnosprawne (koncert WOŚP, Art.&Glass festiwal, Inauguracja Września Jeleniogórskiego). Imprezy odbywające się w budynku JCK przy Bankowej – dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Jeleniogórskie Centrum Kultury
9.	Przystosowanie przestrzeni "powszechnej dostępności" do potrzeb osób niepełnosprawnych - Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze, oddany po modernizacji do użytku w 2010r. jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (winda, podjazd na widownię, specjalne miejsce na wózek inwalidzki, przystosowana toaleta).	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
10.	Dostosowanie centrali telefonicznej do osób niepełnosprawnych i starszych, umożliwienie łatwiejszej komunikacji z otoczeniem i rodziną. Zaspokajanie potrzeb socjalno-bytowych wynikających z ustawy o pomocy społecznej	DPS Pogodna Jesień
11.	Zarząd Koła stwarza możliwości członkom Związku uczestniczenia w życiu kulturalnym organizując spotkania i wyjazdy: „Spotkanie z literaturą”, Spotkanie walentynkowe, Dzień Kobiet, Spotkanie wielkanocne, wyjazd na IX Festiwal Tradycji Dolnego Śląska, spotkanie z Panią Agnieszką Smolińską (Książka mówiona), wyjście do kina HELIOS na film pt. „Ostatnia Rodzina”, Spotkanie andrzejkowe, Spotkanie opłatkowe. Członkowie Koła uczestniczyli również w: Obchodach Światowego Dnia Inwalidy, Koncercie Noworocznym, wyjeździe do Teatru Polskiego, wyjeździe na widowisko pt. „Hiszpańska Noc z Carmen -Zarzuela Show”, spotkaniu z pisarką Panią Ireną Hryncewicz.	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
12.	Zarząd Koła jest w stałym kontakcie z Dyrekcją MZK przekazując spostrzeżenia i wnioski swoich członków w celu uzyskania łatwiejszego dostępu do środków transportu publicznego oraz systemów głośnomówiących w autobusach. Zarząd współpracuje z Zarządem Dróg i Mostów w kwestii sygnalizacji dźwiękowej i oświetlenia miejskiego oraz usytuowania znaków drogowych na chodnikach.	
13.	27 członków stowarzyszenia wzięło udział w spotkaniach integracyjnych m.in. Spotkaniu Opłatkowym w Parafii Św. Jana Apostoła Ewangelisty w Jeleniej Górze, Integracyjnym Spotkaniu Opłatkowym w Mysłakowicach, Pielgrzymce Osób Niepełnosprawnych do Krzeszowa.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń”
14.	Refundacja kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia oraz do ośrodków kulturalno-rozrywkowych (11 osób niepełnosprawnych). Wykorzystywanie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych samochodów służbowych np. zorganizowanie wyjazdu do Wrocławia na spektakl „Mężczyzna idealny”, dowóz pracowników na wewnętrzne uroczystości organizowane przez Zakład Aktywności Zawodowej, odbywające się w Szklarskiej Porębie (42 osoby niepełnosprawne).	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
15.	Aktywne uczestnictwo w organizacji i obchodach 15-lecia KSON („KSONALIA”). Uczestnictwo w warsztatach „Animator Grup Senioralnych” oraz w warsztatach Projektu „Oswoić Starość”. Zorganizowanie dwóch wyjazdów do Opery Wrocławskiej (20 osobowe grupy) na operę „TRUBADUR” G.Verdiego oraz widowisko operowe Hiszpańska noc z Carmen”. Organizacja grupowego wyjścia dla osób z dysfunkcją wzroku na seans filmowy z audiodyskrypcją „Ostatnia Rodzina” w Kinie Helios.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku

	Wyjazd do Wrocławia do Teatru Tańca Capitol na Tempus Fantasy.	
16.	Udział w 25 koncertach w Filharmonii Dolnośląskiej, 4 spektaklach teatralnych, koncertach z okazji Światowego Dnia Inwalidy, Dnia Seniora, Nowego Roku, V Przeglądu Amatorskiej Twórczości Seniorów. „Senioralia” - impreza masowa odbywająca się m.in. w JCK (V Dolnośląski Przegląd Amatorskiej Twórczości Seniorów) oraz na Placu Ratuszowym. Wieczera wigilijna – możliwość wspólnego kolędowania (ok 200 uczestników).	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Jeleniej Górze
17.	Organizacja „Karkonoskiej Wigili Literackiej” - w tym roku odbyła się jedenasta edycja pod hasłem „Gwiazdka na każdy dzień”. Wspólne uczestnictwo osób zdrowych i niepełnosprawnych zaciera granice pomiędzy tymi grupami, dając równe szanse na uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym naszego miasta i regionu. W roku 2016 licznie reprezentowana była grupa niepełnosprawnych uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej PSONI w Jeleniej Górze wraz z opiekunką utworzonego tam klubu literackiego „ W cieniu lipki” - Panią Teresą Anacko.	Muzeum Miejskie „ Dom Gerharta Hauptmanna”
18.	KPSW posiada trzy windy osobowe, które umożliwiają swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych ruchowo na terenie kampusu. W poszczególnych budynkach znajdują się sanitariaty przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Łazienki z zamontowanymi uchwytami umożliwiające poruszanie się na wózkach inwalidzkich znajdują się w bibliotece oraz budynku Rektoratu. W akademiku znajdują się pokoje integracyjne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci mogą korzystać z pływalni z 6-torowym sportowym basenem pływackim, wyposażonym w windę oraz z pomieszczeń odnowy biologicznej wraz z funkcją rehabilitacyjną.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
19.	Działania podejmowane przez ZSiPS: - Szkoła posiada trzy busy, którymi dowożeni są uczniowie niepełnosprawni do szkół na terenie Miasta, - Współpraca z przewoźnikami okolicznych gmin, którzy dowożą uczniów do naszych placówek, - Platforma przyschodowa (umożliwia wjazd dziecka na wózek z parteru na I piętro, na którym można już skorzystać z windy), - Winda dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, - W części toalet na terenie szkoły drzwi zostały poszerzone, co umożliwia uczniom poruszającym się na wózkach swobodny wjazd,	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
20.	Zapewnienie pomocy uczniom niepełnosprawnym w trakcie nauki, wycieczek klasowych i szkolnych, imprez szkolnych.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
21.	Podjęto działania mające na celu doinformowanie o możliwościach uzyskania wyprawki szkolnej, stypendium szkolnego, zasiłku oraz innych form wsparcia. Wsparcie udziału uczniów w akcji „Wyprawka szkolna 2014” – roz reklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji dla uczniów spoza kryterium dochodowego mających problemy zdrowotne.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
22.	Prowadzenie zajęć w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych, posiadającym windę oraz sanitariaty dla osób niepełnosprawnych. Prowadzenie różnych prac remontowych usprawniających infrastrukturę i zaplecze budynku szkolnego w celu zapewnienia możliwości poruszania się i korzystania osobom niepełnosprawnym. Współpraca pielęgniarki szkolnej z nauczycielami wychowania fizycznego dotycząca zaleceń lekarskich związanych z uczestnictwem młodzieży w zajęciach. Prowadzenie lekcji wychowania fizycznego i zawodów sportowych w hali sportowej spełniającej wszelkie wymogi dla osób niepełnosprawnych, zbiórka środków czystości i odzieży dla pensjonariuszy schroniska św. Alberta	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
23.	Organizacja bezpiecznych warunków kształcenia dla uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
24.	Umożliwienie w gabinecie pielęgniarki szkolnej wykonywania pomiarów cukru dla uczniów z cukrzycą, pomiarów ciśnienia dla uczniów chorych na nadciśnienie. Kontrola wagi uczniów z otyłością. Stworzenie dla młodzieży niepełnosprawnej, w czasie dni otwartych szkoły, możliwości zapoznawania się z nowymi kierunkami i ofertą szkoły (umiejscowienie punktów informacyjnych oraz prezentacji prac uczniów na parterze szkoły).	Zespół Szkół Licealnych i
25.	Otoczenie opieką osób z cukrzycą – stworzenie warunków do dokonywania pomiaru cukru i dozowania insuliny.	

		Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
26.	Uczęszczanie dzieci z rodzin mało wydajnych wychowawczo oraz z rodzin gdzie rodzicami są osobami niepełnosprawnymi (fizycznie, intelektualnie) do przedszkola. Remont i dostosowanie sal przedszkolnych wraz z zapleczem technicznym i sanitarnym do funkcjonowania grup integracyjnych Dostosowanie warunków i czasu pracy dla pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w placówce	Miejskie Integrycyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
27.	Przystosowanie zabawek i pomocy dydaktycznych do zabaw dla dzieci z określoną niepełnosprawnością. Stałe podejmowanie działań nad poprawą warunków lokalowych.	Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze
28.	Na terenie przedszkola została zorganizowana akcja charytatywna - zbieramy nakrętki na rehabilitację Wojtka – chłopca niepełnosprawnego z wadą serca. Ponadto rodzice przedszkolaków mogą oddać 1% podatku na terapię chłopca.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
29.	Przedstawienia i inscenizacje dla dzieci niepełnosprawnych, wspólne występy i wycieczki. Organizacja Olimpiady tanecznej malucha – z udziałem dzieci niepełnosprawnych.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
30.	Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w pozyskiwaniu stypendiów i zasiłków socjalnych.	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
31.	Zajęcia dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową organizowane są na pierwszej kondygnacji. Tam też znajduje się obecnie biblioteka i szkolny sklepik. Nasi niepełnosprawni uczniowie, razem ze swoimi pełnosprawnymi kolegami uczestniczyli zawsze w wyjazdach do kina, teatru; filharmonii, wychodzili wspólnie na wystawy malarskie, warsztaty, pokazy, wycieczki klasowe, szkolne. Nasza szkoła stara się zapewnić pomoc naszym uczniom niepełnosprawnym i ich rodzicom. Co roku koordynujemy działania mające na celu uzyskanie pomocy finansowej przez uprawnionych uczniów niepełnosprawnych, w ramach programu rządowego „Wyprawka szkolna” - wsparcie finansowe na zakup podręczników.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
32.	Oznakowanie schodów dla osób słabo widzących.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
33.	Dla uczniów z cukrzyką stworzono bezpieczne warunki do dokonywania pomiaru cukru.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
34.	Umożliwienie uczniom niepełnosprawnym ruchowo korzystania z windy szkolnej; zapewnienie możliwości korzystania z dostosowanego transportu do i ze szkoły oraz w trakcie wycieczek klasowych i szkolnych, wyjść do teatru, kina Zamontowanie podjazdów, barierek, pomalowanie schodów dla osób słabo widzących, poszerzenie drzwi w pomieszczeniach szkolnych; dostosowanie toalet, sal ogólnodostępnych Dla Uczniów z cukrzyką dostosować bezpieczne warunki do dokonywania pomiaru poziomu cukru we krwi Stałe podejmowanie działań nad poprawą funkcjonowania oddziałów integracyjnych np. poprawa warunków lokalowych, opracowywanie procedur pracy w tych oddziałach	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
35.	Udostępnienie toalety na parterze budynku dla niepełnosprawnych ruchowo uczennic. Pomalowanie progów schodów. Zapewnienie opieki w razie wcześniejszego przyjścia dziecka do szkoły w gabinecie pedagoga. Uczniowie z cukrzyca mają możliwość pomiaru cukru w higienicznych i spokojnych warunkach. Nauczyciele przeszli szkolenie i uczestniczyli w spotkaniach dot. dzieci cukrzyków. Przyznanie uczennicy z niepełnosprawnością ruchową nauczyciela wspomagającego. Uaktualnianie procedur dotyczących dzieci przewlekle chorych.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
36.	W 2016r., w zakresie objęcia opieką ludzi starszych, chorych, nieporadnych życiowo, zrealizowano: - 36 996 godzin usług opiekuńczych zwykłych (na kwotę 406 956,00 zł) - 652 godzin usług opiekuńczych specjalistycznych (na kwotę 9 454,00 zł) - 234 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (na kwotę 14 040,00 zł) Organizacja „Wieczery Wigilijnej” w Restauracji „SKAŁKA” - 120 uczestników w tym osób bezdomnych, ubogich, starszych, bez środków do życia, - paczki z artykułami spożywczymi dla wszystkich uczestników Wigilii Współpraca z MOPS oraz WSSZIOP Urzędu Miasta Jelenia Góra	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy Jelenia Góra
37.	Dowożenie i przywożenie dzieci niepełnosprawnych do szkół zamieszkałych w mieście Jelenia	Młodzieżowy Ośrodek

	Góra (poprzez pracownika obsługi zatrudnionego w MOS przy użyciu samochodu służbowego Ford Transit – mienie trwałe MOS).	Socjoterapii w Jeleniej Górze
38.	Obiekty sportowe administrowane przez MOS są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Basen miejski przy ul. Sudeckiej 59 wyposażony jest w dźwig do przewozu wózków inwalidzkich. Średnia niecka basenowa posiada zjazd dla wózków inwalidzkich. Stadion miejski przy ul. Lubańskiej 25 wyposażony jest w podjazd do toalet dla osób niepełnosprawnych. Ponadto sala sportowa przy ul. Skłodowskiej-Curie 12 posiada wjazd na halę z poziomu ulicy, a hala sportowa przy ul. Sudeckiej 42 posiada szatnię z toaletą dla osób niepełnosprawnych oraz podjazd z zewnątrz do środka budynku oraz zjazd z korytarza na poziom parkietu.	Międzyszkolny Ośrodek Sportu
39.	Organizacja warsztatów: <ul style="list-style-type: none"> - „Maski zapustne” (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy) - „ Jajko niespodzianka” (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy) - „ Szklane kamieniczki” (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy) - „ Wiosenne słońce” (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy) - „ Bombki” (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Świetlica środowiskowa) - „Warsztat wielkanocny – batik” (Szkoła specjalna w Jeleniej Górze) - „Szklane lampiony” (Fundacja „CUD”) Ogółem we wszystkich warsztatach wzięło udział 342 osób.	Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze

Cel strategiczny nr 3: Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

3.1. Cel operacyjny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji

Lp	Działanie	Realizator
1.	Zorganizowanie kursu obsługi komputera na poziomie podstawowym dla osób starszych i niepełnosprawnych - „Latarnicy” (20 uczestników).	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej Książnica Karkonoska
2.	Opracowanie, we współpracy ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, rocznego cyklu 10 warsztatów plastycznych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności rozwijających sprawność manualną, wrażliwość estetyczną i afirmujących podmiotowość uczestników zajęć. Współpraca między placówkami obejmuje też doradztwo w dziedzinie upowszechniania wiedzy o sztuce, w tym pomoc w doborze księgozbioru przydatnego w procesie edukacji kulturalnej osób niepełnosprawnych intelektualnie.	Biuro Wystaw Artystycznych
3.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji teatralnej poprzez organizowanie lekcji teatralnych oraz spektakli teatralnych. Ścisła współpraca z placówkami specjalistycznymi z Jeleniej Góry i okolic oraz szkołami i przedszkolami z oddziałami integracyjnymi.	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
4.	Stworzenie stanowiska umożliwiającego dostęp do komputera i Internetu. Stworzenie miejsca do przeprowadzania zajęć i prelekcji multimedialnych Prelekcje tematyczne organizowane na terenie Domu dotyczące kultury, sztuki, podróżnictwa Spotkania i pogadanki z osobami zaproszonymi dotyczące wiedzy, życia i edukacji	DPS Pogodna Jesień
5.	Udział 15 osób, członków stowarzyszenia, w warsztatach rękodzielniczych w Książnicy Karkonoskiej oraz szkoleniach organizowanych w ramach programu „Niepełnosprawni-pełnosprawni”	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „ Pomocna Dłoń”
6.	Dwóch członków Zarządu Stowarzyszenia skończyło kursy komputerowe , które pozwoliły im zdobyć umiejętności korzystania z Internetu, poczty elektronicznej, elektronicznych usług bankowych itp. Prezes Zarządu Stowarzyszenia uczestniczyła w szkoleniach organizowanych przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych dotyczących rozwoju ośrodków Ekonomii społecznej na Dolnym Śląsku .	Stowarzyszenie Niedośłyszących LIRA
7.	Zarząd Koła współpracuje ze szkołami masowymi, w których są oddziały integracyjne. Członkowie Koła brali udział w Konferencji Integracyjnej – Integracja z różnych perspektyw, organizowanej przez Szkołę Podstawową nr 8 i Prezydenta Miasta w dniu 26.02.2016r. Dzieci uczą się w Dolnośląskim Specjalistycznym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym we Wrocławiu. Członkowie Koła brali udział w szkoleniu organizowanym przez PZN Okręg Dolnośląski pt. „Osoby niewidome w pełni życia” - podnosząc kwalifikacje w prowadzeniu stowarzyszenia. Członkowie Koła brali udział w nagraniu i spotkaniu z profesorem Janem Miodkiem – Program „Słownik polsko@polski”.	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
8.	Organizacja wewnętrznych szkoleń zawodowych na konkretnych stanowiskach pracy, podnoszących umiejętności pracownika niepełnosprawnego, kształtowanie umiejętności i kompetencji zawodowych na stanowiskach: pracownik pralni, pracownik porządkowy, pomoc kuchenna, pracownik ogrodu i utrzymania terenu (42 osoby niepełnosprawne). Organizacja szkolenie z obsługi urządzeń ogrodowych (10 osób niepełnosprawnych). Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji poprzez tworzenie grafików umożliwiających kontynuowanie edukacji w Liceum dla Dorosłych i Policealnej Szkole Zawodowej (3 osoby niepełnosprawne).	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
9.	Uczelnia posiada urządzenia ułatwiające osobom z niepełnosprawnościami dostęp do	Karkonoska

	<p>kształcenia.</p> <p>Dla osób z uszkodzonym narządem słuchu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pętle indukcyjne - indywidualne zestawy FM umożliwiające lepszy odbiór w salach wykładowych oraz indywidualny odbiór dźwięków z otoczenia. <p>Dla osób niedowidzących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w bibliotece znajdują się komputery wyposażone w powiększalnik, program udźwiękowiony oraz linijkę brajlowską. W razie potrzeby studenci niewidomi lub niedowidzący mogą zdawać egzaminy przy oprotezowanym komputerze. Studenci mają możliwość korzystania z dostępnych na uczelni dyktafonów. <p>KPSW dysponuje kompleksem sportowo-rekreacyjnym dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni, w ramach zajęć wychowania fizycznego, mają możliwość korzystania w Uzdrożisku Cieplice z finansowanych przez Uczelnię zabiegów rehabilitacyjnych, dostosowanych do swoich schorzeń.</p>	Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
10.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej naszych podopiecznych: socjoterapia, psychoterapia, autoterapia, rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, biofeedback EEG, itp. - Systematyczne szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. - Przy szkole działa internat, w którym od poniedziałku do piątku przebywają uczniowie spoza miasta, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji ekonomiczno- bytowej lub/i rodzinnej- zapewniający całodobową opiekę dodatkową edukację. - Szkoła kształci uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w zawodzie kucharz oraz pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. Pomaga podopiecznym w załatwieniu praktyk i przygotowuje do pomyślnego złożenia egzaminów zawodowych (na terenie szkoły odbywają się także praktyki dla przyszłych kucharzy). - Szkoła kieruje absolwentów ZSZ, pragnących kontynuować naukę do innego typu szkół (OHP, technikum, liceum dla dorosłych). - Dbamy o to, by nasi uczniowie i ich rodzice posiadali elementarną wiedzę dotyczącą zdrowego stylu życia (lekcje z wychowawcą dla uczniów, spotkania nauczycieli oraz specjalistów z różnych dziedzin). 	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
11.	<p>Zajęcia indywidualne z uczniami o specjalnych potrzebach, sprawowanie czynnej opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością.</p> <p>Objęcie uczniów indywidualną opieką psychologiczno-pedagogiczną, kształtowanie i utrwalanie postaw i zachowań sprzyjających polepszaniu zdrowia.</p> <p>Nauczanie ze wsparciem nauczyciela wspomagającego na zajęciach lekcyjnych.</p> <p>Stałe konsultacje z pedagogami i psychologiem z PPP, poradnictwo dla rodziców, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.</p> <p>Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych i konsultacji wyrównawczych dla uczniów z orzeczeniami.</p>	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
12.	<p>Rozmowy z pracodawcami – realizacja praktyk zawodowych przez uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności.</p> <p>Zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
13.	<p>Promowanie edukacji zdrowotnej – realizacja programów „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę” i „Wybierz życie – pierwszy krok”. Organizowanie zajęć mających na celu podniesienie sprawności psychicznej – terapie pedagogiczne, zajęcia psychoedukacyjne i sprawności fizycznej – gimnastyka korekcyjna. Zorganizowanie przez Liceum Plastyczne warsztatów w ramach Cieplickiego Świąta Sztuki z udziałem dzieci ze szkoły podstawowej i przedszkola integracyjnego.</p> <p>Zajęcia prowadzone przez nauczyciela Liceum Plastycznego z dziećmi kl. III SP nr 3. Współpraca z PFRON.</p>	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
14.	<p>Organizowano na terenie szkoły zajęcia mające na celu poprawę sprawności fizycznej i psychicznej: dostosowane zajęcia wychowania fizycznego, zajęcia terapii pedagogicznej,</p> <p>Promowano edukację zdrowotną w stosunku do rodzin z niepełnosprawnościami poprzez polecanie literatury, instytucji pomocowych, rozmowy i działania psychoedukacyjne, rozpowszechnianie ulotek pozyskanych w trakcie ogólnych działań pedagoga</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
15.	<p>Prowadzenie nauczania indywidualnego.</p>	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2

		w Jeleniej Górze
16.	<p>W ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z niepełnosprawnościami, posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, odbyło się 19 posiedzeń Zespołów Wspierających. W skład tych zespołów wchodził: rodzice uczniów, nauczyciele uczący ucznia, wychowawca i pedagog szkolny. Celem tych spotkań było opracowanie sposobów dostosowania warunków nauczania, oceniania i niesienia konkretnej pomocy w szkole uczniom z niepełnosprawnościami. Uczniowie ci są objęci dodatkową specjalną pomocą nauczycieli przedmiotowych, terapeutów pedagogicznych, trenerów pływania i rehabilitantów. Dla każdego ucznia został opracowany Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny na czas kształcenia w gimnazjum.</p> <p>Zajęcia rewalidacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, rozwijające zainteresowania, prowadzone z uczniami z niepełnosprawnościami.</p>	Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Jeleniej Górze
17.	<p>W naszym gimnazjum staramy się wdrażać model edukacji włączającej, tzn. jesteśmy za tym, aby uczniowie niepełnosprawni kształcili się w szkole ogólnodostępnej, możliwie blisko ich miejsca zamieszkania. Bierzymy jednak zawsze pod uwagę kryterium, które stanowi o skierowaniu ucznia do szkoły specjalnej lub integracyjnej, tzn.: indywidualne potrzeby i możliwości ucznia, decyzja rodziców, którą podejmują po otrzymaniu od Dyrekcji rzetelnej informacji na temat warunków kształcenia w naszej szkole (nie ukrywamy jednak, że należy wykorzystywać potencjał nauczycieli zatrudnionych w szkołach specjalnych- szczególnie mamy tu na uwadze dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym). W naszej szkole, która jest szkołą masową, przy każdej niepełnosprawności naszego podopiecznego uczymy się, jak z nim pracować, nasi nauczyciele doksztalają się (wśród naszej kadry znajdują się oligofrenopedagodzy i surdopedagodzy), aby móc stosować odpowiednie metody i formy pracy. Dla uczniów z odpowiednimi orzeczeniami organizujemy indywidualizujemy proces kształcenia, organizujemy zajęcia rewalidacyjne dostosowane do dysfunkcji ucznia.</p>	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
18.	<p>Organizowanie nauczania indywidualnego i nauczania zindywidualizowanego. Pomoc koleżeńska uczniom niepełnosprawnym (pomoc w nauce i poruszaniu się po budynku szkoły). Pomoc psychologiczno – pedagogiczna obejmująca w szerokim zakresie wsparcie dydaktyczne i społeczno – emocjonalne osób niepełnosprawnych.</p>	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
19.	<p>Dostosowanie form i metod pracy do rodzaju niepełnosprawności.</p>	ZSO nr 2 w Jeleniej Górze
20.	<p>Udział uczniów w kołach przedmiotowych. Udział uczniów w kołach zainteresowań. Udział uczniów w uroczystościach szkolnych. Rozwijanie u uczniów pasji, zainteresowań. Udział uczniów w zajęciach wyrównawczych. Objęcie uczniów zajęciami terapii pedagogicznej mającej na celu zniwelowanie deficytów rozwojowych. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Niwelowanie napięć psychologicznych na tle niepowodzeń życiowych. Wdrażanie do prawidłowego pełnienia ról społecznych. Organizowanie spotkań informacyjnych i punktów konsultacyjnych z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Współpraca i wsparcie dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej.</p>	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
21.	<p>Umożliwianie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, terapia). Promowanie edukacji zdrowotnej. Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: rewalidacja, logopedia. Kontynuowanie udziału w akcji zbierania plastikowych nakrętek. Nauczanie indywidualne i specjalistyczne. Wdrażanie programów profilaktycznych. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej. Konsultacje dla młodzieży i rodziców we współpracy z Poradnią P-P oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.</p>	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze
22.	<p>Organizowanie zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej uczniów - zajęcia socjoterapeutyczne, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, terapia pedagogiczna.</p>	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
23.	<p>Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: rewalidacja</p> <p>Szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnością;</p>	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze

24.	Prowadzenie akcji zbierania nakrętek w ramach akcji "Nakręć się i pomóż Szymonkowi". Promowanie edukacji zdrowotnej. Wdrażanie programów profilaktycznych. Prowadzenie nauczania indywidualnego i specjalistycznego. Konsultacje dla uczniów i rodziców we współpracy z Poradnią P-P, oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi, umożliwianie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, terapia).	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
25.	Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia z autoterapii, rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, urządzenie do stymulacji pracy mózgu - biofeedback, itp. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów niepełnosprawnych we współpracy z rodzicami i wychowawcami Szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi Promowanie edukacji zdrowotnej w stosunku do rodzin uczniów Przystępowanie do programów finansowanych z EFS, PFRON, Ministerstwa Edukacji	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
26.	Działania podejmowane przez SP: - Umożliwianie uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, terapia), - Promowanie edukacji zdrowotnej, gimnastyka korekcyjna, - Prowadzenie akcji zbierania plastikowych nakrętek (dla Hospicjum dla Dzieci we Wrocławiu), - Udział w nauczaniu nauczyciela wspomagającego, logopedy, - Wdrażanie programów profilaktycznych, - Konsultacje dla młodzieży i rodziców we współpracy z Poradnią P-P oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi;	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
27.	Kształcenie specjalne w szkole.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
28.	Od roku 2016r. w przedszkolu funkcjonuje nowa sala przedszkolna z pełnym wyposażeniem. Od 2016r. w przedszkolu jest 9 grup w tym 45 miejsc dla dzieci z orzeczeniami kształcenia specjalnego.	Miejskie Integryjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
29.	Przyjmowanie w pierwszej kolejności do przedszkola dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Szkolenia kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.	Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze
30.	Przy współpracy rodziców i sponsorów został zakupiony do przedszkola „Magiczny dywan” - jest to pomoc dydaktyczna dedykowana dla dzieci w wieku przedszkolnym, do ćwiczeń, gier i zabaw ruchowych. Magiczny dywan rozwija u dzieci motorykę, spostrzegawczość, szybkość reakcji oraz koordynację wzrokowo-ruchową. Jest bardzo pomocny w wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych. Przy współpracy z rodzicami, do sali terapeutycznej do pracy z dziećmi z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, zostały zakupione pomoce terapeutyczne: gry dydaktyczne, układanki, przewlekanki itp.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
31.	Współpraca z rodzicami niedosłyszącymi w procesie wychowania dziecka. Dostęp osób niepełnosprawnych do przedszkola – dodatkowe punkty podczas naboru – w MP nr 13 obecnie jest 2 dzieci i 14 rodziców z niepełnosprawnościami. Dokształcanie się nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
32.	Objęcie pomocą dzieci z orzeczeniami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
33.	Przyjecie na praktykę zawodową niepełnosprawnej ruchowo studentki KPWS.	Bursa Szkolna nr 1 w Jeleniej Górze
34.	Organizacja konkursów plastycznych (o zasięgu powiatowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim), adresowanych między innymi do uczniów szkół z oddziałami integracyjnymi.	Młodzieżowy Dom Kultury

Cel strategiczny nr 4: Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.

4.1. Cel operacyjny: Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

4.2 Cel operacyjny: Kompleksowa pomoc psychologiczno-pedagogiczno-prawna z szeroko rozumianą integracją dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Lp	Działanie	Realizator
1.	<p>Przyznanie przez MOPS świadczeń na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasiłki stałe, - zasiłki i pomoc w naturze, w tym zasiłki okresowe i celowe, - specjalne zasiłki celowe lub też świadczenia zwrotne. W/w świadczeniami objętych zostało 968 rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne. <p>Przyznanie 53 osobom zasiłku dla opiekuna - na łączną kwotę 347.932 zł</p> <p>Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych o świadczeniach rodzinnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w 2016 roku został wypłacony 269 dzieciom na kwotę 266.580 zł, - zasiłek pielęgnacyjny, który przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji — w 2016 roku wypłacono zasiłki 2790 osobom na łączną kwotę 4.665.582 zł, - świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - w 2016 roku wypłacono świadczenie 396 osobom na łączną kwotę 4.506.166 zł. - specjalny zasiłek opiekuńczy, w 2016 roku wypłacono 61 osobom na łączną kwotę 385.170 zł, który przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. <p>Program celowy „Aktywny samorząd”. Rok 2016 to piąty rok działania programu. W trakcie realizacji programu złożono 87 wniosków na łączną kwotę 343.266,00 zł. Przyznano dofinansowanie 85 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 318.026,00 zł w ramach następujących obszarów:</p> <p>Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej: <ol style="list-style-type: none"> a. Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, 3 osoby, kwota 13.500 zł b) Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, 2 osoby, kwota 2.339 zł 2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyj- 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	<p>nym:</p> <p>a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 26 osób, kwota 153.962 zł</p> <p>b) Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, 1 osoba, kwota 2.000 zł</p> <p>3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:</p> <p>a) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 1 osoba, kwota 2.000 zł</p> <p>b) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, 1 osoba, kwota 20.200 zł</p> <p>c) Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, 1 osoba, kwota 8.390 zł</p> <p>4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 5 osób, kwota 5.078 zł</p> <p>Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym - 45 osób, kwota 110.557,00 zł.</p>	
2.	<p>Pomoc Społecznego Rzecznika Osób Niepełnosprawnych i Pacjentów Ziemi Jeleniogórskiej w sprawach mieszkaniowych. Rzecznik interweniował m.in. w sprawach orzeczonych i egzekwowanych eksmisji, jednakże tylko w tych przypadkach, gdy zaległości płatnicze z tytułu niepłatnego czynszu były wynikiem niewydolności ekonomicznej spowodowanej utratą pracy, wypadku, choroby. Warto zauważyć, że liczba eksmisji w takich sytuacjach została znacznie zmniejszona. Porad udzielono 100 osobom</p> <p>Projekt p.n. Asystent funkcjonalny osoby niepełnosprawnej - celem projektu była aktywizacja społeczna i usamodzielnienie osób z niepełnosprawnościami, w tym również ich aktywizacja zawodowa. Beneficjanci projektu zostali wyłonieni poprzez anonse prasowe i internet, a następnie przygotowani poprzez podniesienie kompetencji do asystentury funkcjonalnej osób z niepełnosprawnościami - 13 osób otrzymało certyfikaty asystenta funkcjonalnego osoby niepełnosprawnej</p> <p>Porady i interwencje Społecznego Rzecznika Osób Niepełnosprawnych i Pacjentów Ziemi Jeleniogórskiej. W roku 2016 do biura Rzecznika zgłosiło się ponad 100 osób z problemami dotyczącymi całych rodzin, a interwencje w ich sprawach wspierali prawnicy w ramach akcji pro bono, psycholog, radni Rady Miejskiej oraz w szczególnych przypadkach posłowie społecznych biur poselskich działających przy Sejmiku. Wychodząc naprzeciw dużemu zainteresowaniu rzecznictwem osób niepełnosprawnych w mniejszych miejscowościach powołano do życia pełnomocników Społecznego Rzecznika w Kowarach, Piechowicach, Szklarskiej Porębie, Wojcieszycach a ostatnio w Świdnicy. Po okresie przygotowawczym w 2016 r. pełnomocnicy Społecznego Rzecznika rozpoczęli działalność.</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
3.	Kontakt z instytucjami PEFRON, MOPS, PZN i innych w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier.	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
4.	Wszyscy studenci posiadający orzeczenie o stopniu niepełnosprawności mogą wnioskować o stypendium specjalne. W KPSW działa Międzywydziałowy Punkt Poradniczo-Konsultacyjny dla studentów, w którym wsparcia udzielają pedagog, psycholog i socjoterapeuta.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
5.	Systematyczne wizyty psychologa u mieszkańców Domu	DPS Pogodna Jesień
	Umożliwienie nieodpłatnych porad radcy prawnego na terenie Domu dla mieszkańców	
	Spotkania informacyjne z pracownikami ZUS i US w Jeleniej Górze	
6.	Organizowanie spotkań okolicznościowych, integracyjnych m.in. w Książnicy Karkonoskiej, ognisk, wycieczek plenerowych.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „ Pomocna Dłoń”
7.	<p>Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez następujące działania: wykonywanie wywiadów określających sytuację socjalno-bytową pracowników (jednorazowo u nowo zatrudnionych pracowników), możliwość udzielenia pracownikom niepełnosprawnym nieoprocentowanej pożyczki gotówkowej (z możliwością umorzenia) na poprawę sytuacji socjalno-bytowej (uczestniczyły 42 osoby niepełnosprawne).</p> <p>Udzielenie celowych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych (12 osób niepełnosprawnych).</p> <p>Kompleksowa pomoc psychologiczno-pedagogiczna z szeroko rozumianą integracją dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, realizowana poprzez dżury psychologa, pedagoga – socjoterapeuty, doradcy zawodowego (uczestniczyły 42 osoby niepełnosprawne).</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
8.	Zarząd Koła współpracuje z Jeleniogórskimi Zakładami Optycznymi, które wykonują	Polski Związek

	<p>nieodpłatnie szkła korekcyjne dla Członków PZN.</p> <p>Udzielanie kompleksowych informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON na likwidację barier technicznych, architektonicznych, komunikacyjnych oraz turnusów rehabilitacyjnych.</p> <p>Członkowie koła mieli możliwość uczestniczenia w grupowym wyjeździe do Ustronia Morskiego</p> <p>„Zmotywowany Niewidomy” - w dniach 21-27.10.2016, projekt w którym wzięło udział 20 osób</p>	Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
9.	Spotkanie z przedstawicielami Fundacji „Szansa dla Niewidomych” z Wrocławia – prezentacja nowoczesnych produktów i urządzeń elektronicznych wspomagających wzrok, umożliwiających samodzielne funkcjonowanie osób niewidomych i bardzo słabo widzących. Udział 2 członków Stowarzyszenia w projekcie „Komputerowe Rendez-Vous”, podczas którego osoby te zdobyły umiejętność korzystania z Internetu, poczty elektronicznej, elektronicznych usług bankowych, handlowych, funkcjonowania w elektronicznym systemie ZUS i przychodni lekarskich.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku
10.	<p>Działania podejmowane przez ZSiPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pracownicy szkoły systematycznie zbierają odzież, obuwie, środki czystości dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. - Ze zbiorów pieniędzy wśród pracowników szkoły przygotowujemy paczki świąteczne dla uczniów najuboższych. - Zgłaszanie rodzin naszych podopiecznych do programu „Szlachetna paczka”, dzięki któremu rodziny zostają wyposażone w drobny sprzęt AGD, kołdry, koce etc. - Pomagamy w kompletowaniu dokumentacji, wypełnianiu wniosków umożliwiających otrzymanie przez uczniów uprawnionych stypendium szkolnego, zasiłku, należnych świadczeń z MOPS, PFRON etc. 	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
11.	<p>Wsparcie udziału uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej; rozreklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji.</p> <p>Zapewnienie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej podczas organizowanych akcji prozdrowotnych z udziałem pielęgniarki szkolnej, zaproszonych gości, konsultantów z poradni psychologiczno-pedagogicznej.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
12.	<p>Organizacja „Szlachetnej paczki” dla rodziny w trudnej sytuacji bytowej, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne.</p> <p>Udział społeczności uczniowskiej w akcji zbierania nakrętek dla osoby niepełnosprawnej w celu zebrania funduszy na leczenie i rehabilitację.</p> <p>Objęcie opieką psychologiczno – pedagogiczną uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
13.	Udział młodzieży w akcji „I ty możesz zostać Św. Mikołajem” oraz wsparcie uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności poprzez akcję „Wyprawka szkolna”.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
14.	<p>Uczniowie naszego gimnazjum włączyli się w akcję charytatywną „Pola nadziei” na rzecz Hospicjum dla Dzieci we Wrocławiu. Uczniowie zebrali i posadzili żonkile pod naszą szkołą, a następnie sprzedawali je, zebrali także nakrętki. Zebrane środki przeznaczyci na hospicjum dla chorych dzieci. Opiekunem tej akcji była p. A. Dobrzańska-Lis.</p> <p>Uczniowie klas I-III pod opieką I.Trelki i A.Nowak zebrali nakrętki, które przekazali na pomoc dla Klaudii na operację oczu.</p> <p>Uczniowie z niepełnosprawnościami posiadający rzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego otrzymali wyprawkę szkolną w kwocie 350 zł.</p> <p>Uczniowie z niepełnosprawnościami a także uczniowie z innym dysfunkcjami są objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole. Oprócz zajęć rewalidacyjnych otrzymują oni od nauczycieli szczególną troskę i doraźną pomoc w szkole. W sytuacjach dla nich trudnych otrzymują wsparcie od pedagoga szkolnego, z którym pozostają w stałym kontakcie.</p> <p>W szkole funkcjonuje również Psychologiczny Punkt Konsultacyjny dla rodziców i uczniów. W ramach tego działania raz w miesiącu przez 7 godzin pełni dyżur psycholog pani Marta Węglewska z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Rodzice i uczniowie korzystają z jej wsparcia i pomocy.</p>	Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Jeleniej Górze
15.	Organizacja indywidualnej pomocy psychologiczno- pedagogicznej poprzedzonej badaniami w Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze (z którą współpracujemy) oraz badaniami specjalistycznymi (m.in. badania psychiatryczne w Poradni Zdrowia Psychicznego w Cieplicach). Organizacja zajęć rewalidacyjnych.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze

16.	Organizacja i koordynacja, przy współpracy ze Strażą Miejską w Jeleniej Górze, akcji „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem”.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
	Zbiórka nakrętek plastikowych dla chorego na stwardnienie rozsiane Romana Geftasewicza.	
	Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK na rzecz osób niepełnosprawnych, akcje: "Góra Gro-sza", "Dni Seniora", Śpiewanie Kolęd".	
	Zbiórka makulatury, elektrośmieci, z których uzyskana suma przekazana została na zakup le-karstw i artykułów pierwszej potrzeby.	
	Wsparcie pedagogiczne ze strony wychowawców, pedagogów i pracowników Poradni PP w je-leniej Górze dla uczniów i ich rodziców.	
17.	Zbiórka odzieży wśród pracowników szkoły na rzecz uczniów z rodzin najuboższych. Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej, wyprawka szkolna dla uczniów z orzecz-eniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Współpraca ze świetlica środowiskową	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
18.	Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w formie realizacji zaleceń z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, warsztaty integracyjne dla klas pierwszych gimnazjum i liceum, pomoc psychologa PPPP w formie comiesięcznych dyżurów na terenie szkoły, asystowanie uczniom wymagającym wsparcia podczas zajęć i przerw, zajęcia edukacyjne i integracyjne dla wszystkich poziomów klas gimnazjalnych i licealnych. Bal integracyjny dla wychowanków Szkoły Specjalnej.	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
19.	Udzielanie systematycznego wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych. Dostosowanie form i warunków pracy do uczniów z niepełnosprawnością.	ZSO nr 2 w Jeleniej Górze
20.	Zapewnienie uczniom szerokiej oferty zajęć rewalidacyjnych oraz pomocy wysokiej klasy specjalistów. Współpraca w tym zakresie z instytucjami wspierającymi pracę szkoły im. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną (organizowanie indywidualnych konsultacji).	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
21.	Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki. Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia (1 rodzina). Akcja stypendialnej i zasiłkowa. Darmowe dożywianie.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze
22.	Uczestnictwo w akcji skierowanej dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia - paczki świąteczne Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
23.	Kierowanie uczniów do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na badania celem diagnozy oraz dostosowania form pomocy.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
24.	Akcja stypendialna i zasiłkowa, zbiórka odzieży, art.szkolnych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
25.	Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
	Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy	
	Zbiórka pieniędzy dla rodzin dzieci wymagających wsparcia finansowego	
	Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej	
26.	Organizowanie dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej paczek z okazji świąt Bożego Narodzenia. Akcja stypendialna i zasiłkowa.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
27.	Pomoc psychologiczno - pedagogiczna w szkole. Pomoc rodzinom dzieci objętych kształceniem specjalnym. Kierowanie do innych instytucji pomocowych. Realizacja rządowego programu "Wyprawka szkolna".	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
28.	Przedszkole prowadzi indywidualne i grupowe konsultacje z rodzicami i opiekunami dzieci niepełnosprawnych w zakresie wspierania ich w wychowaniu opiece i edukacji dzieci. Prowadzi konsultację w zakresie : zajęć logopedycznych, psychologicznych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych (integracji sensorycznej, tyflopedagogiki, neurologopedii, arteterapii, muzykoterapii)	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
29.	Dla wszystkich dzieci z orzeczeniami stworzono Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne oraz dostosowano zajęcia rewalidacyjne do ich potrzeb i zaleceń w orzeczeniach. Do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi zatrudniono nauczyciela wspomagającego, logopedę, psychologa , tyflopedagoga oraz terapeutę pedagogicznego. Przedszkole jest przygotowane do udzielenia wszelkiego rodzaju informacji na temat instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz udzieleniu porad rodzicom i pomocy dzieciom w zdiagnozowaniu ich dys-	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze

	<p>funkcji i dobraniu odpowiedniej, wczesnej terapii. Przedszkole prowadzi konsultacje indywidualne dla rodziców w zakresie wspierania ich w opiece, wychowaniu i edukacji. Prowadzone są konsultacje z psychologiem, logopedą i oligofrenopedagogiem. Ponadto każdego dnia nauczyciele przedszkolni starają się uwrażliwić przedszkolaki na problem niepełnosprawności oraz dostarczyć odpowiedniej wiedzy na temat możliwości pomocy niepełnosprawnym rówieśnikom i nie tylko. Od wielu lat współpracujemy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.</p>	
30.	<p>Współpraca z MOPS w celu pomocy i poprawy sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących przeprowadzona wśród dzieci i pracowników placówki. Organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla rodzin dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji Świąt Bożego Narodzenia.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze</p>

Cel strategiczny nr 5: Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.

5.1. Cel operacyjny: Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

5.2 Cel operacyjny: Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

5.3. Cel operacyjny: Utworzenie systemu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Lp	Działanie	Realizator
1.	<p>Sejmik od 11 lat prowadzi Społeczną Agencję Zatrudnienia (SAZ), której efekty działania w roku 2016 przedstawiły się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none">- w bazie zarejestrowanych jest ponad 700 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy,- 3 osoby w roku 2016 uzyskało zatrudnienie. <p>Projekt pn. „Praca? Jestem na TAK!” - celem głównym projektu jest aktywizacja zawodowa 128 osób z niepełnosprawnościami (mieszkańców woj. dolnośląskiego, śląskiego i mazowieckiego) poprzez kompleksowe przygotowanie do pracy (w szczególności w branży usług hotelarskich oraz finansowo-ubezpieczeniowych), w tym przez udział w cyklu szkoleniowo-doradczym oraz stażach zawodowych. W 2016 roku w projekcie udział wzięło 65 Beneficjentów Ostatecznych z woj. dolnośląskiego, śląskiego i mazowieckiego z czego 1/3 to mieszkańcy jeleniej góry i okolic. Projekt realizowany jest w cyklu trzyletnim i zostanie zakończony w lutym 2018 roku</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
2.	<p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2016 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych”, przyznano dotacje dla 3 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none">- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze – 4.275zł,- Fundacja Aktywni XXI – 14.044 zł,- Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych – 4.121 zł. <p>W strukturach MOPS funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. W zajęciach Klubu w ramach instrumentu aktywizacji zawodowej w 2016 roku uczestniczyło średnio 15 osób niepełnosprawnych.</p> <p>Dział Rehabilitacji MOPS w ramach „Punktu informacji dla osób niepełnosprawnych” oraz bieżącej pracy, udziela informacji pracodawcom o rodzajach ulg, zwolnieniach i dotacjach z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3.	Indywidualne porady zawodowe – ogółem 51 badań	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
4.	Przystosowanie stanowiska pracy i zatrudnienie 1 osoby niepełnosprawnej w MDK MUFLON	Miejski Dom Kultury „MUFLON”
5.	<p>W 2016 roku 2 niepełnosprawne osoby bezrobotne z Jeleniej Góry uczestniczyły w poradzie grupowej „Własna firma – dotacje”, której celem było:</p> <ul style="list-style-type: none">- zapoznanie z pojęciem przedsiębiorczości, cechami sprzyjającymi i utrudniającymi działania przedsiębiorcze, dokonanie samooceny cech przedsiębiorczych, poznanie plusów i minusów prowadzenia własnego biznesu,- poszerzenie wiedzy dotyczącej możliwości ubiegania się o środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, przedstawienie regulaminu;	Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

<ul style="list-style-type: none"> - zdobycie wiedzy na temat procesu rejestracji własnej firmy, - omówienie istotnych zagadnień dotyczących sporządzenia wniosku o dotację na działalność gospodarczą. 	
<p>W związku z otrzymaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej, do końca grudnia 2016 roku, z ewidencji urzędu zostało wykreślonych 2 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Środki pochodziły z projektu EFS – RPO WD 2014-2020 - dla bezrobotnych powyżej 30 roku życia: 1 osoba - działalność fotograficzna, 1 osoba – działalność w zakresie instalacji elektrycznych.</p>	
<p>W 2016 roku na staż skierowano 18 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Stażyści nabywali umiejętności między innymi na stanowiskach: pracownik kancelaryjny, pracownik obsługi biurowej, sprzedawca, pracownik gospodarczy, pomoc cukiernika i recepcjonista, sekretarka, fakturzysta, kelner, administrator świadczeń, asystent projektanta, technik archiwista, spec. ds. handlu i marketingu, asystent ds. standardów sklepowych, pracownik przygotowujący posiłki typu fast food. Staże były realizowane w ramach programów i środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ze środków Funduszu Pracy przyznanych w ramach algorytmu, staże realizowało 7 bezrobotnych niepełnosprawnych, - Program specjalny „Nigdy nie jest za późno” – 1 osoba z Jeleniej Góry - Projekt EFS – PO WER – 5 osób z Jeleniej Góry - Projekt EFS – RPO – 5 osób z Jeleniej Góry <p>Elementami wspierającymi realizację staży były:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwrot kosztów dojazdu na staż – skorzystała 1 osoba z Jeleniej Góry, - zwrot kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną – 3 osoby z Jeleniej Góry 	
<p>Prace społecznie użyteczne – to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Od lat ta forma wsparcia cieszy się dużą popularnością wśród osób niepełnosprawnych. W 2016 r. 33 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry zostało skierowanych do prac społecznie użytecznych w jednostkach pomocy społecznej, jednostkach edukacyjnych oraz instytucjach na rzecz społeczności lokalnej.</p>	
<p>W marcu 2016 roku Powiatowa Rada Zatrudnienia pozytywnie zaopiniowała celowość realizacji w 2016 roku Programu Aktywizacja i Integracja (PAI). Wśród osób realizujących PAI były 3 osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry.</p>	
<p>Zmieniona ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku wprowadziła nowe instrumenty adresowane do bezrobotnych do 30 roku życia. Jednym z tych instrumentów jest bon na zasiedlenie. W analizowanym okresie, w ramach EFS – PO WER zawarto 2 umowy na realizację bonów na zasiedlenie dla bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry.</p>	
<p>Ustawą z dnia 25.09.2015 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, sejm RP wprowadził w życie nowy instrument rynku pracy w postaci programu „Praca dla młodych”. W 2016 r. w ramach tego programu zatrudniono 1 niepełnosprawnego bezrobotnego z Jeleniej Góry</p>	
<p>Roboty publiczne – to instrument, dzięki któremu organizator robót publicznych, który zatrudniał skierowanych bezrobotnych przez okres do 6 miesięcy, otrzymywał zwrot części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki ZUS. W 2016 r. dzięki tej formie zatrudnienia pracę znalazło 2 niepełnosprawnych bezrobotnych z Jeleniej Góry.</p>	
<p>W ramach programu specjalnego „Daj sobie szansę” z 2 firmami działającymi w Jeleniej Górze podpisano umowy na utworzenie 2 stanowisk pracy: Kurowski Metals Sp. z o.o. – specjalista ds. badań i rozwoju, Restauracja „Zbyszko” S.C. Zbyszko Bobiński Jacek Świtła – kucharz</p>	
<p>Od stycznia do grudnia 2016 roku pozyskano 306 ofert pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych: z Jeleniej Góry - 273 oferty, z powiatu jeleniogórskiego - 33 oferty. W analizowanym okresie zgłoszono tylko 2 oferty pracy z sektora publicznego dla osób niepełnosprawnych – obie z Jeleniej Góry. W ogólnej liczbie zgłoszonych 306 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych było m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 ofert pracy - Dr. Schneider Automotive Polska Sp.z. o.o. – Radomierz, - 20 ofert pracy - Jarexs Plus Sp. z.o.o Jelenia Góra, - 10 ofert pracy – Thom Polska Sp. z.o.o Radomierz, - 10 ofert pracy - Ever Grupa Sp. z.o.o. Jelenia Góra, - 10 ofert pracy - Agencja WORK-SERVICE SA Wrocław, - 5 ofert pracy - KODAR Sp. z o.o. Jelenia Góra, - 5 ofert pracy - MARKONI Usługi Jerzy Markiewicz – Piechowice, 	

	<p>- 5 ofert pracy – Leroy- Merlin Polska Sp. z o.o – Jelenia Góra.</p> <p>Ogółem w analizowanym okresie pośrednicy pracy i doradcy klienta wydali 655 skierowań do pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 418 dla niepełnosprawnych bezrobotnych z Jeleniej Góry.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze w 2016 r. zorganizował 11 giełd pracy, z których żadna nie była dedykowana wyłącznie bezrobotnym niepełnosprawnym. Osoby z niepełnosprawnościami uczestniczyły w organizowanych giełdach na zasadach ogólnych i tak z Jeleniej Góry czynny udział brało 20 niepełnosprawnych osób bezrobotnych.</p> <p>W okresie I – XII 2016 roku odbyły się 4 cykle szkoleniowe z zakresu umiejętności poszukiwania pracy. Szkoleniem objęto 4 osoby niepełnosprawne zamieszkałe w Jeleniej Górze.</p> <p>Bezrobotni niepełnosprawni z Jeleniej Góry korzystali z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 14 osób skorzystały z porad indywidualnych - 42 osoby skorzystały z porad grupowych - 12 osób uczestniczących w grupowych spotkaniach informacyjnych - 4 osoby uczestniczyły w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy <p>W 2016 roku, w ramach poradnictwa grupowego, przeprowadzono zajęcia warsztatowe, skierowane do osób posiadających orzeczoną grupę niepełnosprawności, „Czas na zmiany – lepsze jutro”. Celem działania było wszechstronne wspieranie osób niepełnosprawnych o różnym stopniu niepełnosprawności w ich drodze do lepszego i bardziej skutecznego radzenia sobie w sytuacji poszukiwania pracy i podejmowania zatrudnienia. W zajęciach uczestniczyło 26 bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 19 osób zamieszkałych w Jeleniej Górze.</p> <p>Osobom niepełnosprawnym dedykowane były również porady grupowe „Niepełnosprawni na rynku pracy”, których celem było zapoznanie się z działaniami zmierzającymi do poprawy sytuacji zawodowej niepełnosprawnych – uczestnikami byli niepełnosprawni oraz osoby ubiegające się o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wyłonione przez doradców zawodowych w drodze indywidualnych porad. W 2016 r. odbyły się 3 edycje, w których uczestniczyły 52 osoby, w tym 14 niepełnosprawnych bezrobotnych z Jeleniej Góry. Ponadto 9 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry brało udział w następujących poradach grupowych, adresowanych do wszystkich osób zarejestrowanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Własna firma – dotacje” – 2 osoby, - „Dokumenty aplikacyjne” – 1 osoba, - „Odkryj swój potencjał” – 4 osoby, - „Autoprezentacja i przygotowanie do rozmowy z pracodawcą” – 2 osoby. 	
6.	Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej celem rehabilitacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
7.	Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez regularne dyżury doradcy zawodowego oraz realizację Indywidualnych Planów Zatrudnienia (uczestniczyło 42 osoby niepełnosprawne). Kontynuacja rozbudowy pralni – działanie ma poprawić warunki pracy oraz przyczynić się do utrzymania miejsc pracy przystosowanych do swobodnego poruszania się zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie dowozu osób niepełnosprawnych do pracy w pensjonacie w Szklarskiej Porębie (8 osób niepełnosprawnych).	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
8.	Współpraca z zakładami pracy chronionej („Piast”, „Wirex”, „Omega”, „Clar-System” i „Multiserwis”) , ZAZ „ROSA”, Simet oraz PUP – monitorowanie możliwości podjęcia pracy przez osoby z dysfunkcją narządu wzroku.	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
9.	Uczelnia promowała projekty finansowane z Funduszy Europejskich oraz PFRON, m.in. <ul style="list-style-type: none"> - Kompleksowy program aktywizacji zawodowej młodych osób niepełnosprawnych z kategorii NEET w woj. dolnośląskim - Praca? Jestem na TAK! Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami. 	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
10.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – na terenie placówki,	Zespół Szkół Przyrodniczo-

	z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni. Zachęcanie do udziału i organizowanie udziału w giełdach pracy. Wsparcie w rozmowach z pracodawcami (szkoły ponadgimnazjalne).	Usługowych i Bursy Szkolnej
11.	Spotkanie dla maturzystów nt. kreatywnego CV, mnemotechniki z przedstawicielami Wyższej Szkoły Bankowej. Przygotowanie materiałów na lekcje wychowawcze z zakresu preorientacji zawodowej. Uczestnictwo w dniach otwartych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania i Turystyki (wykład + warsztaty). Udział klas maturalnych w Jesiennych Targach Pracy org. przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP. Zajęcia w klasach technikum zorganizowane w ramach projektu Wojewódzkiego Urzędu Pracy dotyczących preferencji zawodowych. Udział uczniów w warsztatach dotyczących technik uczenia się prowadzonych przez przedstawiciela Uniwersyteckiej Szkoły Kształcenia Indywidualnego.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
12.	Otoczenie opieką i wsparciem osoby niepełnosprawne, odbywające praktykę w szkole i poza nią. Rozmowy z pracodawcami.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
13.	Szkoła wspomaga uczniów z niepełnosprawnościami w wyborze dalszego kształcenia ponadgimnazjalnego. Organizujemy dla naszych uczniów doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkole w formie zajęć z doradcami zawodowymi oraz psychologami. Doradcy i psychologowie przeprowadzają badania diagnozujące predyspozycje i zainteresowania zawodowe uczniów, prowadzą z nimi rozmowy indywidualne i udzielają porad.	Gimnazjum nr 1 im. T. Kościuszki w Jeleniej Górze
14.	Warsztaty dotyczące planowania własnej kariery edukacyjnej dla uczniów gimnazjum i liceum, ankietowanie i analiza wyników prowadzone przez Centrum informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Jeleniej Górze Warsztaty dotyczące poradnictwa zawodowego prowadzone przez przedstawiciela OHP w Jeleniej Górze dla klas licealnych	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
15.	Indywidualne doradztwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnością.	ZSO nr 2 w Jeleniej Górze
16.	Współpraca z Ochotniczymi Hufcami Pracy przy organizacji w szkole Targów Pracy i Edukacji. Zorganizowanie w szkole Mobilnego Centrum OHP. Organizowanie i pomoc w znajdowaniu praktyk zawodowych.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
17.	Umożliwienie odbycia wolontariatu osobie z niepełnosprawnością ruchową	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
18.	Spotkanie z doradcą zawodowym z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
19.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni. Uczestnictwo w giełdach pracy. Ewentualne staże podczas praktyk zawodowych.	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
20.	Dostosowanie harmonogramu czasu pracy i planu urlopów do potrzeb zatrudnionych w placówce 7 osób z niepełnosprawnością w 3 różnych stopniach.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze

Cel strategiczny nr 6: Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.

6.1. Cel operacyjny: Dostosowanie opieki medycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

6.2. Cel operacyjny: Wspieranie wczesnej interwencji

6.3 Cel operacyjny: Wzmacnianie instytucji zajmujących się rehabilitacją leczniczą osób niepełnosprawnych

Lp	Działanie	Realizator
1.	<p>Stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy:</p> <p>Na zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, w 2016 roku wydatkowano kwotę 502.129 zł, na którą składają się:</p> <ul style="list-style-type: none">- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 6 osób niepełnosprawnych – 8.041 zł,- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 4 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – 30.000 zł,- dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 883 osób - 464.088 zł.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	<p>Działania w trzech obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none">- Działalność diagnostyczna, w tym:<ul style="list-style-type: none">- Badania diagnostyczne- Wydawanie opinii oraz orzeczeń- Pomoc udzielana nauczycielom, rodzicom i wychowawcom, w tym:<ul style="list-style-type: none">- Treningi- Warsztaty- Terapie rodzinne- Udział w radach pedagogicznych- inne formy wsparcia- Pomoc bezpośrednia udzielona dzieciom i młodzieży, w tym:<ul style="list-style-type: none">- Terapia pedagogiczna- Terapia logopedyczna- Terapia psychologiczna- Terapia dla zagrożonych uzależnieniem- Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym- Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu- Interwencje kryzysowe- porady zawodowe- Badania przesiewowe słuchu programem „Słyszę”- Badania przesiewowe wzroku programem „Widzę”	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
3.	<p>Współpraca w zakresie wynajmu pomieszczeń i sprzętu na organizację spotkań, uroczystości, prelekcji dla nw. stowarzyszeń i towarzystw, min: XIV Konferencji Naukowej „Blok Operacyjny – Pielęgniarstwo Operacyjne w Polsce”, organizację VI konferencji "Niepełnosprawni – prawny</p>	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze

	na rynku pracy" organizowaną przez Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, Vipy-dzieciom, Współorganizacja Jubileuszu 15 – lecia Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych.	
4.	Współpraca z Karkonoską Państwową Szkołą Wyższą w Jeleniej Górze poprzez umożliwienie im odbywania praktyk z wydziałów Fizjoterapii, Pedagogiki i Dietetyki.	DPS Pogodna Jesień
5.	Zorganizowano: Konsultacje z lekarzem (42 osoby niepełnosprawne). Programy rehabilitacji leczniczej realizowane pod kontrolą wykwalifikowanych rehabilitantów. Dofinansowanie do wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne. Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego – zakup bieżni oraz atlasu 3-stanowiskowego (zakup dofinansowany ze środków PFRON z 20% wkładem własnym ZAZ).	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
6.	Zorganizowano zajęcia z logopedą dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
7.	Zorganizowano prelekcję lekarza okulisty nt. jaskry, zaćmy, miażdżycy gałki ocznej.	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
8.	Studenci niepełnosprawni korzystali, w ramach wychowania fizycznego z refundowanych przez Uczelnię zabiegów rehabilitacyjnych, mogą także korzystać z basenu, wanny z hydromasażem oraz siłowni. KPSW, z racji prowadzonych kierunków studiów fizjoterapia i pielęgniarstwo, współpracuje z uzdrowiskami i zakładami opieki zdrowotnej, m.in.: Uzdrowiskiem Cieplice, Uzdrowiskiem Świeradów- Czerniawa, Sanatorium Uzdrowskim AGAT, NZOZ Osteocyt – w których studenci realizują praktyki i staże.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
9.	Działania podejmowane przez ZSiPS: - Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i miejscowościach ościennych. - W szkole działa gabinet pielęgniarki szkolnej, który zapewnia opiekę przedmedyczną dla uczniów (np. uczniowie z cukrzycą, padaczką-w tym padaczką lekooporną etc.). Pielęgniarka szkolna jest także źródłem istotnych informacji dla rodziców. - Szkoła korzysta z programów profilaktycznych i zdrowotnych przeznaczonych dla dzieci („Ratujmy dzieciom wzrok”, przesiewowe badanie słuchu, wad postawy; szczepienia dziewcząt zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa HPV).	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
10.	Realizacja diagnoz środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia poprzez rozpoznawanie sytuacji uczniów w klasach szkolnych przez wychowawców. Opieka pielęgniarki szkolnej – 4 dni w tygodniu. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
11.	Opieka medyczna w placówce: organizacja i wykonywanie badań profilaktycznych. Postawienie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia. Współpraca pielęgniarki z rodzicami: uświadomienie znaczenia regularnego podawania leków oraz obserwacji ubocznych efektów ich stosowania w przypadku dzieci leczonych farmakologicznie. Kursy , szkolenia dokształcające z zakresu postępowania z osobą niepełnosprawną, szkolenie kadry pedagogicznej na temat postępowania z uczniem o specjalnych potrzebach kształcenia. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i kadry medycznej w celu pomocy osobom niepełnosprawnym. Szkolenie rady pedagogicznej w zakresie prawidłowego postępowania uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Domem Pomocy Społecznej "Pogodna Jesień" - udział w Dniu Seniora i koncert.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik"
12.	Zadania wykonywane przez pielęgniarkę szkolną – przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych

		w Jeleniej Górze
13.	Wydłużenie czasu pracy pielęgniarki szkolnej w związku z obecnością w szkole uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Prowadzenie na terenie szkoły badań wzroku w ramach Programu Profilaktyki i Korekcji Wzroku „Ratujemy dzieciom wzrok”.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
14.	Organizowanie zajęć rewalidacyjnych.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
15.	Rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych na podstawie badań lekarskich, diagnoz nauczycielskich, opinii psychologiczno-pedagogicznych, wytworów pracy edukacyjnej uczniów, rozmów z uczniami, rodzicami, nauczycielami, obserwacji pedagogicznej. Realizacja zaleceń opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów niepełnosprawnych przez nauczycieli poprzez dostosowanie nauczania i indywidualizację oceniania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dostosowanie warunków i form przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego do potrzeb psychofizycznych uczniów poprzez m.in. przedłużenie czasu pracy, zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania prac, umożliwienie przyjmowania leków podczas egzaminu. Kierowanie uczniów z wcześniej wykrytymi wadami rozwojowymi do specjalistycznych placówek medycznych i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Jeleniej Górze
16.	Organizacja indywidualnej pomocy psychologiczno- pedagogiczną poprzedzonej (jeżeli jest taka konieczność) badaniami w Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze (z którą współpracujemy) oraz badaniami specjalistycznymi (m.in. badania psychiatryczne w Poradni Zdrowia Psychicznego w Cieplicach). Organizujemy także zajęcia rewalidacyjne.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
17.	W szkole obecna jest pielęgniarka szkolna utrzymująca stały kontakt z osobami niepełnosprawnymi Stały kontakt z rehabilitantami realizującymi zalecenia rewalidacyjne	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
18.	Badania przesiewowe – logopedyczne Badania wzroku, oraz wad postawy uczniów klas pierwszych. Opieka pielęgniarki szkolnej. Akcja informacyjna nt. świadczeń medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz możliwości korzystania z nich w Jeleniej Górze	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze
19.	Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
20.	Realizacja przez: - opiekę pielęgniarki szkolnej, - prowadzenie wśród uczniów kl I przesiewowych badań wzroku - przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
21.	Realizacja celu przez: - Udział w akcji "Ratujemy wzrok dzieciom". - Badania logopedyczne i przesiewowe. - Opiekę pielęgniarki szkolnej. - Kampanię informacyjną o możliwościach korzystania ze świadczeń rehabilitacyjnych, medycznych i terapeutycznych w Jeleniej Górze i okolicach.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
22.	Postawienie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym. Prowadzenie na terenie placówki przesiewowych badań wzroku i słuchu. Opieka pielęgniarki szkolnej. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
23.	Działania podejmowane przez SP: - badania przesiewowo – logopedyczne - badania wzroku i słuchu (klasy 1),	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze

	- akcja informacyjna o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze	
24.	Badania przesiewowe ramach akcji "Ratujmy dzieciom wzrok", opieka medyczna pielęgniarki szkolnej na terenie placówki, gimnastyka korekcyjna.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
25.	W przedszkolu prowadzony jest system wczesnego wspomagania rozwoju, w ramach którego dzieci posiadające opinię lub orzeczenie objęte są pracą zgodnie z zakresem wskazanym przez poradnię. Najczęściej są to zajęcia logopedyczne, terapia integracji sensorycznej, psychologiczno - pedagogiczne, rehabilitacja ruchowa.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
26.	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci, zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu o niepełnosprawności. Działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa dzieci niepełnosprawnych w środowisku przedszkolnym.	Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze

Cel strategiczny nr 7: Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

7.1. Cel operacyjny: Zintegrowanie i wzmacnianie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych

7.2. Cel operacyjny: Inicjowanie partnerskiej współpracy administracji samorządowej, instytucji i organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych

Lp	Działanie	Realizator
1.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi. Ilość członków zwyczajnych wynosi 12 organizacji, natomiast zwiększa się sukcesywnie ilość członków wspierających. Zwiększyła się też liczba interesantów niezrzeszonych osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Sejmiku. Sejmik uczestniczy w pracach grupy działającej pod nazwą Karkonoskie Inicjatywy Obywatelskie. Istotą funkcjonowania Sejmiku i organizacji w nim zrzeszonych lub z nim współpracujących jest wolontariat. W roku 2016 współpracowaliśmy z 53 wolontariuszami, wśród których pojawiają się coraz częściej młodzi ludzie uczący się empatii i bezinteresownej pomocy.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
2.	W ramach organizowanych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, do organizacji 24 imprez na kwotę 49.760 zł. Zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2010, Nr 234 poz.1536 ze zmianami), w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych – przyznano dotacje dla 2 organizacji pozarządowych: - Karkonoska Akademia Aktywnych Seniorów – 4.000 zł. - Jeleniogórski Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – 2.600 zł. W ramach działań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a w szczególności przy podziale środków PFRON na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, MOPS w Jeleniej Górze współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracodawcami, z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry, a także innymi organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3.	Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej w Książnicy Karkonoskiej Udział w VI Festynie Integracyjnym MOPS w Jeleniej Górze Udział w „Senioraliach” Współpraca z: Muzeum Przyrodniczym w Jeleniej Górze, Nadleśnictwem Śnieżka, Schroniskiem dla zwierząt w Jeleniej Górze, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii, OHP w Jeleniej Górze.	DPS Pogodna Jesień
4.	Współpraca z Jeleniogórskim Kołem Polskiego Związku Niewidomych a także z Fundacją Szansa dla Niewidomych z Wrocławia.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku
5.	Współpraca w realizacji projektów z: Jeleniogórskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, Związkiem Niewidomych, Stowarzyszeniem Żołnierzy Radiotechników „RADAR”, Stowarzyszeniem Żołnierzy Wojska Polskiego, Związkiem Emerytów Policjantów.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego

		w Jeleniej Górze
6.	<p>Członkostwo w Jeleniogórskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych oraz udział w konferencji pt. Niepełnosprawny pracownik – przyjazny pracodawca organizowanej przez JFOON.</p> <p>Udział w XVII Powiatowym Spotkaniu Opłatkowym, zorganizowanym przez Urząd Gminy Mysłakowice, Gminny Ośrodek Kultury, Parafię pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz XI Opłatkowym Spotkaniu Integuracyjnym Osób Niepełnosprawnych.</p> <p>Wyjazd do Krzeszowa na XVII Diecezjalną Pielgrzymkę Osób Niepełnosprawnych i Przyjaciół</p>	<p>Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze</p>
7.	<p>Organizowanie wydarzeń kulturalnych, integrujących środowisko osób niepełnosprawnych. Cykl zajęć teatralnych skierowanych do dzieci z przedszkoli integracyjnych oraz oferta lekcji teatralnych dla szkół specjalnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych połączonych ze zwiedzaniem teatru.</p> <p>Realizacja celów poprzez sztukę teatralną przy współpracy z wieloma organizacjami tj.: Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG, Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna w Jeleniej Górze, Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych Lwówek Śląski, Szkoła Specjalna Wojcieszów – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Wojcieszów, Zespół Szkół Specjalnych w Domu Pomocy Społecznej „JUNIOR” w Miłkowie, Zespół Szkół Specjalnych Kamienna Góra, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze; Oferta dla podopiecznych MOPS i Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Marciszowie, Stowarzyszenie Równych Szans „Bratek” ze Zgorzelca i innych. Oferty repertuarowe dostosowywana do stopnia niepełnosprawności widzów.</p>	Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
8.	<p>Współpraca KPSW z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowanie studentów o projektach realizowanych przez KSON - zachęcanie do korzystania z Centrum Informacji i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami 	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
9.	Organizowanie imprez kulturalnych, sportowo- rekreacyjnych i turystycznych, integrujących środowisko osób niepełnosprawnych (przeeglądy recytatorskie, Olimpiady Specjalne).	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
10.	<p>Współpraca z MOPS, Fundacją DKMS (akcje pozyskiwania dawców szpiku kostnego)</p> <p>Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, PLU, Poradnią MONAR w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni.</p> <p>Wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej
11.	<p>Akcje oddawania krwi młodzieży szkolnej oraz pracowników szkoły.</p> <p>Działania Samorządu Uczniowskiego i Rady Szkoły na rzecz niepełnosprawnych.</p> <p>Zorganizowanie akcji Dzień Dawcy – prelekcja na temat osób chorych na białaczkę, składanie deklaracji dawcy szpiku kostnego.</p> <p>Akcje prowadzone na rzecz Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych – bieżące wykonywanie prac remontowych.</p> <p>Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK i koła Caritas na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych, MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Wałbrzychu.</p> <p>Zbiórka makulatury, z której uzyskana suma przekazana została na zakup lekarstw i artykułów pierwszej potrzeby.</p> <p>Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (dyżury konsultacyjne w ZST „Mechanik”).</p>	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
12.	Współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną – diagnozowanie potrzeb ucznia niepełnosprawnego, organizacja pomocy w szkole.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
13.	<p>Współpraca szkoły z MOPS, OIK, Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.</p> <p>Stale konsultacje w czasie wywiadówek dla uczniów i rodziców na terenie szkoły z pracownikiem Poradni Zdrowia Psychicznego, Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz</p>	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze

	<p>dzieci niepełnosprawnych i ubogich: zbiórka nakrętek dla hospicjum dziecięcego we Wrocławiu, „ Dar serca” dla dzieci z Czadu, zbiórka pieniędzy w ramach akcji „Adopcja na odległość”. Zbiórka darów dla dzieci głuchoniemych ze szkoły w Rwandzie oraz goszczenie w szkole przedstawicieli kadry pedagogicznej,</p> <p>Udział naszej młodzieży w prelekcji i pokazie dotyczącym życia dzieci głuchoniemych i funkcjonowania ich szkoły w Rwandzie.</p>	
14.	Aktywna współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. Comiesięczne dyżury psychologa z PPP mające na celu udzielanie wsparcia w trudnych sytuacjach szkolnych i rodzinnych.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
15.	<p>Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój psychofizyczny uczniów niepełnosprawnych oraz rozwijających empatię młodzieży szkolnej. Współpraca z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze, - Wydziałem Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Jelenia Góra, - Samorządem Województwa Dolnośląskiego (w celach informacyjnych w sprawie stypendiów). - Hospicjum dla Dzieci we Wrocławiu. - Towarzystwem Chorych na Stwardnienie Rozsiane. - Towarzystwem Pomocy Św. Brata Alberta w Jeleniej Górze. - Towarzystwem Przyjaciół Dzieci. - Fundacją „Vesna”. 	Gimnazjum nr 1 im. T.Kościuszki w Jeleniej Górze
16.	Stała współpraca z „Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Jeleniogórskim oraz z „Towarzystwem chorych na stwardnienie rozsiane w Jeleniej Górze”, Publiczną Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego w Jeleniej Górze. Warsztaty zorganizowane przy współpracy z osobami przynależnymi do ww. organizacji oraz wizyta przyjaciół ze Szkoły Specjalnej podczas Balu integracyjnego są cennym źródłem informacji uwalniającym naszych uczniów na problemy osób niepełnosprawnych.	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
17.	<p>Aktywne działania szkolnych kół TPD.</p> <p>Współpraca z MOPS oraz Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze.</p> <p>Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (lekcje wychowawcze).</p>	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze
18.	Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym, MOPS, z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów (stała współpraca z psychologiem poradni)	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
19.	<p>Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze - współpraca pedagoga w zakresie rozwiązywania problemów.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów - stała współpraca.</p> <p>Organizowanie akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych: np. "Nakręczeni".</p> <p>Współpraca z MP 14.</p>	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
20.	Współpraca z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, z MOPS, Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, TPD. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (konsultacje na terenie szkoły dla rodziców, lekcje wychowawcze i warsztaty), współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
21.	<p>Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Spec., MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa.</p> <p>Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych.</p> <p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni.</p> <p>Organizowanie akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze
22.	• współpraca z MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, PFRON	Szkoła Podstawowa

	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych; • współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (lekcje wychowawcze); 	nr 10 w Jeleniej Górze
23.	Współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
24.	Współpraca z Karkonoską Państwową Szkołą Wyższą w Jeleniej Górze, Wałbrzyską Wyższą Szkołą Zarządzania i Przedsiębiorczości, Dolnośląską Szkołą Wyższą we Wrocławiu w zakresie praktyk studenckich i zajęć ze studentami kierunku fizjoterapia, w ramach ćwiczeń ogólnousprawniających dla całych grup jak i rehabilitacyjnych dla poszczególnych dzieci.	Miejskie Integrycyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
25.	Współpraca ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych "Słoneczko" Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb dzieci. Organizowanie akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych (zbieranie nakrętek).	Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze
26.	W 2016r. przedszkole wzięło udział w eliminacjach do konkursu „Bezpiecznie żyć”, w których zajęliśmy III miejsce na terenie Jeleniej Góry, zaś w konkursie ogólnopolskim we Wrocławiu zajęliśmy V miejsce. Przedszkole kontynuuje plan współpracy z Oddziałem Przedszkolnym z Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, w ramach współpracy dzieci z MP 2 uczestniczyły w zajęciach integracyjnych w celu rozwoju empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych, a dzieci z Przedszkola Specjalnego zostały zaproszone do udziału w konkursie recytatorskim „Wierszolandia”.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
27.	Spotkanie dzieci z osobami niepełnosprawnymi.	Miejskie Przedszkole nr 27 w Jeleniej Górze
28.	Współpraca z : <ul style="list-style-type: none"> - Bank Zachodni BZWBK – dofinansowanie do rekreacji sportowej wychowanków „Ścianka wspinaczkowa”, - Stowarzyszenie zajmujące się rewitalizacją ruin księcia Henryka w Marczykach (darmowe zwiedzanie ruin zamku księcia Henryka). 	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze

Cel strategiczny nr 8: Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

8.1. Cel operacyjny: Umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w regularnej aktywności fizycznej

8.2 Cel operacyjny: Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych

Lp	Działanie	Realizator
1.	Organizacja IV Turnieju Piłki Siatkowej na Siedząco o Puchar Prezydenta Miasta Jeleniej Góry „Samorządowcy vs niepełnosprawni” Uczestnikami turnieju były osoby z niepełnosprawnościami i pełnosprawni oraz przedstawiciele jeleniogórskich placówek samorządowych. Reedycja folderu „Wędrówki Jeleniogórskim Traktem Śródmiejskim” - przedstawiająca najważniejsze zabytki w Mieście z określeniem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych. Folder wydano w trzech wersjach językowych (niemieckiej, czeskiej i angielskiej), w łącznym nakładzie 20.000 egzemplarzy	Urząd Miasta Jelenia Góra (Wydział Kultury i Turystyki, Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych)
2.	Warsztaty ekologiczne pt. „Edukacja ekologiczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami we współpracy z KPN – II edycja”. W ramach tego przedsięwzięcia przeprowadzono 3 warsztaty edukacji ekologicznej poruszających m. in. tematy walory przyrody nieożywionej KPN, bogactwo przyrody żywej oraz cele i sposoby ochrony przyrody Karkonoszy w obiektach KPN. W projekcie wzięło udział 64 osób. Koszt realizacji przedsięwzięcia wyniósł 1 597,50 PLN, z czego 160,50 PLN stanowił wkład własny Sejmiku.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przyznał ze środków PFRON dofinansowanie w wysokości 49.760 zł do organizacji 24 imprez 11 podmiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych. We wspomnianych imprezach wzięło udział łącznie 925 osoby niepełnosprawne. W 2016 roku MOPS przyznał i wypłacił dofinansowanie ze środków PFRON do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym dla 146 osób (w tym 65 opiekunów) w wysokości 146.607 zł.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznych
4.	Wyprawy krajoznawcze (Wodosпад Podgórznej w Przesiece, Zamek Czocha, Zamek Grodziec,) oraz spaceru po terenach Miasta (Cieplice, Sobieszów, Jagniątków) Gimnastyka przy muzyce, gimnastyka na świeżym powietrzu, spaceru nordic-walking	DPS Pogodna Jesień
5.	Zorganizowanie: - wycieczki na Śnieżkę w dniu Św. Wawrzyńca – udział 20 osób niepełnosprawnych - wycieczki do Pragi – udział 30 osób (niepełnosprawni wraz z opiekunami)	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „ Pomocna Dłoń”
6.	Umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w regularnej, grupowej aktywności fizycznej poprzez organizację spacerów Nordic Walking, ćwiczeń na matach, aerobiku, zajęć z elementami tańca (42 osób niepełnosprawnych). Nauka gry w bule - zajęcia prowadzone przy współpracy z Okręgowym Towarzystwem Krzewienia Kultury Fizycznej „Karkonosze” (42 osoby niepełnosprawne). Realizacja rehabilitacji leczniczej poprzez udział w indywidualnej formie terapii (zaleconej przez lekarza Zakładu) oraz realizacja zabiegów leczniczych zlecanych poza Zakładem.	Zakład Aktywności Zawodowej „ROSA” Caritas Diecezji Legnickiej
7.	Organizacja cyklicznych wyjść na kręgle. Rajd w ramach projektu pt. „ Z białą laską w Jeleniej Górze i na szlakach (25 uczestników). Udział w wędrówkach z kijami organizowanymi przez Poštą na Sejm RP Panią Zofię Czernow. Organizacja Spartakiady pt. „ Niewidomy też sportowiec” (25 uczestników)	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło w Jeleniej Górze
8.	Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych przez:	

	<ul style="list-style-type: none"> - wyjazd do Ustronia Morskiego, - wycieczkę do Wojsławic i Henrykowa, - wycieczkę do Liberca - wycieczkę do Görlitz - piknik w Piechowicach 	
9.	<p>Organizacja wycieczek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZOO we Wrocławiu, - iQlandia w Libercu - Park Miniatur 	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
10.	<p>Spływ pontonowy po rzece Bóbr na odcinku Wleń – Marczów z zakończeniem w formie biwaku przy ognisku.</p> <p>Trzy wycieczki, do : Jagniątkowa, Karpacza i Szklarskiej Poręby, w ramach projektu KSON „Edukacja ekologiczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami” we współpracy z Karkonoskim Parkiem Narodowym.</p>	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku
11.	<p>Członkowie Związku mieli możliwość uczestniczyć w następujących wydarzeniach :</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2-dniowy Rajd po Ziemi Kłodzkiej 2016 - Międzynarodowy Dzień Głuchego „Głuchy Polak Potrafi” - Mikołaj i Spotkanie Opłatkowe 2016 - Spotkania opłatkowe organizowane przez Duszpasterstwo Niepełnosprawnych i inne organizacje pozarządowe - Caritas Diecezji Legnickiej – XVII Pielgrzymka Osób Niepełnosprawnych i Przyjaciół do Krzeszowa - Spotkanie IV Jeleniogórskie Dni Sprawiedliwego Handlu – „ Odpowiedzialna turystyka” - Spotkanie edukacyjne – Ochrona Danych Osobowych –PZG Wrocław - Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sytuacja Niepełnosprawnych na rynku pracy - Wycieczki rowerowe i piesze - Wystawy i prelekcje w KT PZG np. Kącik czytelniczy , Zdrowie, Moda - Zajęcia z Arteterapii 	Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego dla Osób Niestyszających Oddziału Dolnośląskiego
12.	<p>Zorganizowaliśmy zimową wycieczkę do Szklarskiej Poręby dla podopiecznych Stowarzyszenia, które brały udział w zabawach zimowych. Na 20 uczestników w wycieczce brało udział 11 dzieci niepełnosprawnych. Koszt wycieczki pokryty ze składek uczestników.</p> <p>1 maja 2016 roku zorganizowaliśmy pieszą wycieczkę turystyczno - krajoznawczą na trasie Piechowice, Sobieszów, Cieplice. Uczestnicy - 21 osób, w tym 10 dzieci niepełnosprawnych, które podziwiała walory przyrodnicze najbliższej okolicy. Koszt wycieczki pokryty ze składek uczestników.</p> <p>W dniach 2 i 3 lipca 2016 r. zorganizowaliśmy spotkanie integracyjne rodzin osób niepełnosprawnych „Powitanie Lata” w formie dwudniowego pikniku w Miłkowie w „Cyrklandzie”. Impreza miała charakter sportowo - edukacyjny z elementami sztuki cyrkowej. Uczestniczyło 66 osób, w tym 28 dzieci w tym dzieci niepełnosprawnych 22, zamieszkałych w Jeleniej Górze. Koszt imprezy dofinansowany ze środków PFRON w wysokości 1500 PLN.</p> <p>W dniu 7 lipca zorganizowaliśmy wycieczkę krajoznawczą do Czech do Skalnego Miasta, Uczestniczyło 48 osób w tym 22 osób z zespołem Downa. Wycieczka dofinansowana ze środków PFRON w wysokości 1446 PLN.</p> <p>W dniach 24 i 25 września 2016 r. zorganizowaliśmy spotkanie integracyjne osób niepełnosprawnych „Pieczenie ziemniaka” w formie dwudniowego pikniku w Borowicach. Impreza miała charakter sportowo - kulturalny podczas którego uczestnicy brali udział w zabawach i grach sportowych. Uczestniczyło 43 osoby, w tym 20 dzieci niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Koszt spotkania integracyjnego pokryty ze składek uczestników.</p> <p>W dniu 10 września grupa dzieci uczestniczyła w III Rodzinnym Pikniku Strzeleckim w Starej Kamienicy zorganizowanym przez Fundację Rozwoju Regionalnego „Kobold”.</p> <p>Dzieci z naszej organizacji uczestniczyły również czynnie w wydarzeniach sportowych m. in. w organizowanych przez TKKF Karkonosze zawodach sportowych we wrześniu i październiku jak i 17 grudnia w IV Turnieju piłki siatkowej na siedząco o Puchar Prezydenta Miasta Jeleniej Góry. odbywającym się w grudniu.</p>	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa
13.	<p>Rehabilitacja ruchowa prowadzona przez wykwalifikowaną rehabilitantkę – 15 spotkań</p> <p>Nauka automasażu</p>	Karkonoski Klub

	Turnus rehabilitacyjny w Ustroniu Morskim – udział 27 kobiet w Jeleniej Górze	Amazonek
	Wycieczki „sekcji turystycznej” po okolicach Jeleniej Góry	
	Marsze z kijami- organizowane przez P Zofię Czernow – udział 7 kobiet z Klubu	
14.	Zorganizowanie turnusów wczasowych i rehabilitacyjnych: 11 turnusów letnich i dwóch świąteczno-noworocznych – łącznie 580 uczestników w tej formie wypoczynku w 2016r. oraz 8 wycieczek turystycznych, w których wzięło udział łącznie 352 osób. Poszczególne Koła Związku organizują we własnym zakresie imprezy lokalne – 28 imprez w 2016r., w których uczestniczyło blisko 3,5 tys. osób.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Jeleniej Górze
15.	Działania związane z aktywacją ludzi niepełnosprawnych- realizowaliśmy imprezy plenerowe, w których mogły wziąć udział osoby niepełnosprawne, zajęcia sportowo-rekreacyjne pod nazwą Koncertowo i Sportowo z ZTA podczas Letnich Koncertów Promenadowych oraz koncerty i spektakle teatralne podczas wakacji i zimowych ferii dostosowane również dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.	Zdrowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
16.	Programy studiów na poszczególnych kierunkach przewidują obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego. Studenci mają prawo do wyboru spośród różnych aktywności dostosowanych do swoich możliwości bądź zainteresowań. Mogą także nieodpłatnie korzystać z zaplecza sportowo-rekreacyjnego, dostępnego na uczelni	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
17.	Udział w zajęciach wychowania fizycznego w miarę możliwości psychofizycznych ucznia oraz wg zaleceń lekarskich, udział w rajdach i zawodach sportowych, udział w Szkolnym Dniu Sportu Udział osób niepełnosprawnych w wycieczkach, rajdach szkolnych i warsztatach geograficznych.	ZSO nr 1 w Jeleniej Górze
18.	Zachęcanie uczniów z niepełnosprawnością ruchową do aktywnego udziału w zajęciach sportowych.	ZSO nr 2 w Jeleniej Górze
19.	Działania podejmowane przez ZSiPS: <ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie na terenie szkoły imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. - Udział uczniów naszej szkoły w XI Dolnośląskim Turnieju Badmintona Olimpiad Specjalnych 20.10. 2016 w Legnicy: - Spotkanie z Panią Lucyną Kornobys , reprezentantką Polski, wicemistrzynią paraolimpijską z Rio de Janeiro 2016: pokaz zdjęć, omówienie. - Rozpoczęliśmy trwającą cały rok ligę lekkoatletyczną w której uczestniczą wszyscy uczniowie naszej szkoły. - Nauczyciele wychowania fizycznego przeprowadzili wiele testów sprawności fizycznej. Zorganizowano : <ul style="list-style-type: none"> - zawody szkolne pod nazwą „Bieg na 10 kótek”(68 uczniów), - Szkolny Turniej Tenisa Stołowego (32 uczniów), - Dzień Sportu (wszyscy uczniowie) Nasi uczniowie wzięli udział w : <ul style="list-style-type: none"> - VII Dolnośląski Mityng w Biegach Przełajowych Olimpiad Specjalnych – Wałbrzych, 4 zawodników + 1 opiekun; 1 złoty medal, 1 srebrny i 1 brązowy medal - II Integracyjny Turniej Piłki Siatkowej na Siedząco – Jelenia Góra(6 zawodników + opiekun) - XI miejsce, - VIII Dolnośląski Turniej Tenisa Stołowego Olimpiad Specjalnych – Bolesławiec 4 zawodników + 1 opiekun; 2 złote medale i dwa brązowe medale. - III Regionalny Turniej Piłki Nożnej Ośrodków Szkolno – Wychowawczych Lwówek Śląski, 9 zawodników + 1 opiekun; II miejsce (srebrny medal), - XVI Dolnośląski Mityng Lekkoatletyczny Olimpiad Specjalnych – Kamienna Góra 13 zawodników + 3 opiekunów; 3 złote medale, 7 srebrnych, 8 brązowych, trzy miejsca czwarte, dwa piąte i dwa szóste. - Ponadto nauczyciel w-f Robert Piotrowski i pani Lucyna Kornobys przeprowadzili trening piłki siatkowej na siedząco (8 uczniów) a następnie w tym samym składzie odbył się sparing z Reprezentacją Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa i WTZ. 	Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
20.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia; akcje „gazetkowe” – motywujące do aktywnego i zdrowego stylu życia. Udział uczniów niepełnosprawnych w zajęciach sportowych, turystycznych, akcjach szkolnych, happeningach zgodnie z zaleceniami lekarskimi.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej

	Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego	
21.	Organizacja zawodów sportowych i turniejów dla uczniów z orzeczeniami - mecze nauczyciele kontra uczniowie. Uczestnictwo młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności w zawodach sportowych. Udział młodzieży przewlekle chorej w koncertach organizowanych przez filharmonię, spektaklach teatralnych, wystawach i innych akcjach organizowanych w szkole, konkursach, wycieczkach turystyczno-krajoznawczych. Udział uczniów o specjalnych potrzebach w programach edukacyjnych związanych z profilaktyką dotyczącą szkodliwości palenia tytoniu, zagrożenia chorobą nowotworową, profilaktyki uzależnień.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik”
22.	Udział młodzieży w integracyjnym plenerze malarskim we Wleniu. Udział młodzieży z orzeczeniami o niepełnosprawności w zajęciach dodatkowych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz w projekcie „Moja Mała Ojczyzna”.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
23.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku uczniów niepełnosprawnych poprzez zajęcia edukacyjne, sportowe, zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
24.	Dostosowanie zajęć wychowania fizycznego do możliwości i potrzeb uczniów niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
25.	W miarę możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych, włączanie ich w zajęcia aktywności fizycznej, organizowanych w szkole. Zachęcanie do udziału w wycieczkach turystycznych i krajoznawczych. Kształtowanie u uczniów kompetencji społecznych niezbędnych w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, wskazywanie na prozdrowotne i rozwijające formy aktywności w czasie pozalekcyjnym.	Gimnazjum nr 1 im. T.Kościuszki w Jeleniej Górze
26.	Nasi podopieczni z powodzeniem uczestniczą w zajęciach wychowania fizycznego oraz wszelkich formach aktywności fizycznej podejmowanych przez nauczycieli szkoły. Uczniowie niepełnosprawni chętnie uczestniczą we wszelkich wyjściach, wycieczkach, które są organizowane przez szkołę.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
27.	Organizowanie przez wychowawców wycieczek, w których mogą brać udział uczniowie niepełnosprawni. Organizowanie różnorodnych form aktywności np. rozgrywek sportowych dla dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych, udział w zajęciach gimnastyki korekcyjnej, udział w zajęciach tanecznych.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
28.	Kampania na temat sposobu zdrowego odżywiania (promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku): zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Jeleniej Górze
29.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób z niepełnosprawnościami poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Uczniowie z niepełnosprawnościami uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia z niepełnosprawnością. Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów z niepełnosprawnością.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
30.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych zgodnie z zaleceniami lekarskimi Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
31.	Kampania na temat sposobu zdrowego odżywiania (promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku), zajęcia sportowe, edukacyjne, zajęcia dodatkowe rozwijające uzdolnienia i zainteresowania. Akcja na temat sposobu zdrowego odżywiania i spędzania czasu wolnego. Program profilaktyczny szkoły.	Szkoła Podstawowa nr 7 w Jeleniej Górze
32.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia.	Szkoła Podstawowa nr 8 w Jeleniej Górze

	<p>Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi</p> <p>Działalność szkolnego kola turystycznego – wycieczki dla osób niepełnosprawnych, poznawanie regionu.</p> <p>Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego.</p> <p>Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.</p>	
33.	<p>Kampania na temat sposobu zdrowego odżywiania (promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku), zajęcia dotyczące poczucia własnej wartości, zachowań asertywnych: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia; Uczniowie niepełnosprawni biorą udział w szkolnych wyjściach do kina, teatru, uczestniczą w wycieczkach i warsztatach.</p>	<p>Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze</p>
34.	<p>Promocja zdrowego trybu życia ,aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania - zawody sportowe, apele szkolne, pogadanki. Gimnastyka korekcyjna, korzystanie z bazy sportowej, nauka pływania, projekty edukacyjne.</p>	<p>Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze</p>
35.	<p>Organizowane są wycieczki dotyczące poznania najbliższej okolicy i miasta jak i województwa. Dzieci w ramach planów pracy poznawały zmiany historyczne, które odbywały się na przełomie dziejów. Organizowane są festyny i zabawy integracyjne, w których biorą udział dzieci z różnych środowisk społecznych jak i grup integracyjnych. Zorganizowano ogniska poszczególnych grup przedszkolnych wraz z rodzicami. Najstarsze grupy wycieczka brały udział w wycieczce do Ośrodka Parafialnego "Grapa", który jest ośrodkiem terapeutyczno-integracyjnym dla ludzi niepełnosprawnych.</p>	<p>Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze</p>
36.	<p>Udział w zabawach w ogrodzie przedszkolnym wraz z innymi dziećmi. Udział w wycieczkach organizowanych przez przedszkole. Wyjścia na spacerzy wraz innymi dziećmi.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 19 im. Kubusia Puchatka w Jeleniej Górze</p>
37.	<p>Dzieci brały udział w zajęciach wspinaczkowych w Zespole Szkół Ekonomiczno- Turystycznych, zajęciach gimnastyki korekcyjnej w MOS oraz w akcji „Mobilna Piłka”. Dzieci niepełnosprawne uczestniczą w codziennych spacerach oraz zabawach na świeżym powietrzu w ogrodzie przedszkolnym.</p>	<p>Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze</p>
38.	<p>Ośrodek zorganizował:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z Policją, prelekcje z młodzieżą na temat odpowiedzialności karnej nieletnich oraz zagrożeniach wynikających z zażywania narkotyków i dopalaczy, - Udział wychowanków w lekcjach muzealnych w Muzeum Przyrodniczym, - Udział w spektaklach teatralnych w Teatrze Animacji oraz w seansach kinowych w kinie „Lot” w ramach edukacji filmowej uczniów, - Udział uczniów – wychowanków w wycieczkach (Góra Witosza, Jagniątków, wodospad Podgórznej, Chojnik, góra Śnieżka, Strzelecka Góra, Hala Szrenica, Góry Sokole), Koszalin (zielona szkoła) - Udział młodzieży w zajęciach sportowych: Orlik, lodowisko, Termy Cieplickie, siłownia, kręgielnia, gokarty, ścianka wspinaczkowa, 	<p>Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze</p>
39.	<p>Zajęcia sportowe (treningi, zawody) oraz wycieczki turystyczne z udziałem osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny</p>

Podsumowanie

Działania Miasta Jelenia Góra, realizowane w ramach *Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III* przyczyniły się do poprawy życia społecznego, zawodowego i kulturalnego osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowisk.

W 2016r. na terenie Miasta Jelenia Góra rozpoczął działalność Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Obiekt przygotowano na przyjęcie ok. 30 osób, które ze względu na swoją chorobę muszą pozostawać pod całodzienną opieką. Ideą stworzenia tego ośrodka jest przygotowanie podopiecznych do samodzielności oraz odciążenie ich rodzin od obowiązku stałej opieki nad chorym. Czas spędzony przez uczestników w Środowiskowym Domu Samopomocy wypełniony jest zajęciami z udziałem psychologów, rehabilitantów i pedagogów.

W 2016r. rozpoczęto również przygotowania do utworzenia w Jeleniej Górze kolejnej placówki dla osób z zaburzeniami psychicznymi, która powstanie przy ul. Bankowej. Realizacja projektu będzie prowadzona w następnym roku.

Inicjatywy podejmowane w ramach *Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III*, w obszarach: poprawy już istniejącej infrastruktury – likwidacji barier, zwiększenia nakładów na rehabilitację zdrowotną, zwiększenia dostępu do edukacji, umożliwienia udziału w życiu zawodowym, kulturalnym i społecznym, będą kontynuowane w kolejnych latach.